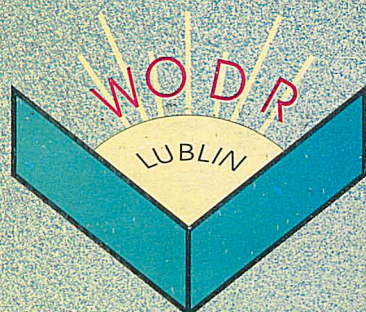

Listopad 11 (157) 2001

DORADZTWO ROLNICZE

Oddział w Grabanowie

Cena 1,5 zł

*Polagra Farm
2001
Tak byto*

Foto Marek Lewandowski

Spis treści

Polagra Farm 2001.....	2
Pomoc po klęsce.....	3
Zgorzel podstawy źdźbła - ważna choroba zbóż.....	4
Jesienią pamiętajmy o użytkach zielonych.....	5
Warunki przechowywania ziemniaków.....	7
Pełna oferta materiału sadzeniakowego.....	6
Kukurydza na ziarno.....	9
Wapnowanie pól jesienią.....	10
Porady pszczelarskie.....	11
Zaleganie okołoporodowe.....	13
Zapobieganie włośnicy.....	14
Sprawdźmy wentylację.....	14
Zima w budynkach inwentarskich...	15
Drzewa też marzną.....	16
Salatki i surówki.....	16
Narkotyki docierają już na wieś..	17
Wspólna polityka Unii Europejskiej.....	18
Promocja zdrowia.....	19
Sytuacja na rynku zbóż.....	20
Zastosowanie CCM w żywieniu trzody chlewnej.....	21
Ważne witaminy.....	22

Polagra Farm 2001 - tak było

Tradycyjnie już na początku października w dniach 4-7 odbyły się Międzynarodowe Targi Poznańskie "Polagra Farm 2001" w Poznaniu i Wielka wystawa maszyn i sprzętu rolniczego w Więckowicach koło Poznania - 5-8.10.2001.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rolników Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Radzynie naszego Oddziału zorganizował autokarowy wyjazd na targi. Niezależnie od tego wyjazdu wielu rolników wyjechało indywidualnie swoimi środkami lokomocji.

W bieżącym roku Polagra miała inną formułę, część przetwórcza została oddzielona i jej prezentacja odbyła się w miesiącu wrześniu.

Po sześciu latach nieobecności na Polagrę powrócili z Sielinka zwierzęta hodowlane. Wpłynęło to w sposób istotny na frekwencję rolników oraz specjalistów z Instytutów Branżowych. Zainteresowanie nią było spowodowane również tym, że w bieżącym roku nie było Wystawy Zwierząt Hodowlanych na Służewcu (jest organizowana co 2 lata). Widzowie na wystawie mogli oglądać pokazy zwierząt jak również uzyskać praktyczne informacje nt. hodowli bydła, trzody chlewnej, koni, owiec i innych zwierząt.

Od wielu lat Polagrze towarzyszy też Krajowa Wystawa Ogrodnicza, którą licznie odwiedzały przede wszystkim panie. Można stwierdzić, że osiągnięcia naszych ogrodników są porównywalne z czołowymi potęgami w tej dziedzinie.

Targom towarzyszyły jak zwykle liczne konferencje dotyczące najnowszych osiągnięć w dziedzinie rolnictwa i jego otoczenia. Szczególnie szeroko prezentowany był temat przybliżający aspekt integracji Polski z Unią Europejską. Osobiście zainteresował mnie temat dotyczący możliwości pozyskiwania alternatywnych źródeł energii. Prezenterzy przedstawili możliwość

uzyskiwania energii m.in. z biomas, biogazu i siły wiatru. Przedstawiono możliwości rozwoju tej dziedziny w warunkach Polski. Przytoczono również wstępne kalkulacje i obliczenia z tej dziedziny. Należy stwierdzić, że w niektórych przypadkach (szczególnie dotyczy to słomy i biogazu) nie są to inwestycje w rozliczeniu na jedną jednostkę energii kosztowne i możliwe do realizacji w wielu znanych mi gospodarstwach.

Swój dorobek prezentowały także Instytuty Branżowe, Uczelnie Rolnicze i WODR-y. Nie zabrakło też Agencji Rządowych.

Firmy wystawiające się zaprezentowały bogatą ofertę produkowanych nowości, które pozwoliły rolnikom dokonać wyboru właściwych środków stosownie do prowadzonej działalności.

Równocześnie z Polagra Farm odbyła się Wielka wystawa maszyn i sprzętu rolniczego w Więckowicach koło Poznania pod nazwą Agro Show 2001. Zainteresowani mogli obejrzeć pracę maszyn i ocenić ich przydatność we własnym gospodarstwie.

Należy stwierdzić, że organizowanie tego typu imprez jest przydatne i celowe, o czym świadczy liczne odwiedzanie ich przez rolników i pracowników instytucji obsługujących rolnictwo.

Marek Lewandowski

Ogłoszenie

Lekarz weterynarii

Radosław Czyżak

tel. praca (083) 345 30 11

Zakład Lecznictwa Zwierząt 21-504

Rokitno tel. kom. 0 603 184 254

wykonuje:

- leczenie i profilaktyka,
- wyjazdowe badanie na ciążę USG,
- posiada certyfikat Ministra Rolnictwa do inseminacji klaczy, także choroby bydła i świń - specjalista chorób świń.

W lipcu br. niektóre rejony naszego kraju nawiedziła klęska powodzi. Wychodząc naprzeciw najważniejszym potrzebom rolników **uruchomiono kredyty inwestycyjne i obrotowe na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej**, które ucierpiały nie tylko od tegorocznej powodzi, ale też z powodu suszy, gradobicia, nadmiernych opadów atmosferycznych, wymarznienia, huraganu, pożaru lub plagi gryzoni. **Kredyty te są bardzo korzystne, gdyż ich oprocentowanie wynosi tylko 0,25 stopy redyskonta weksli - czyli 4,25% w skali rocznej.**

Pomoc po klęsce

O kredyty te mogą ubiegać się podmioty będące właścicielami lub wieloletnimi dzierżawcami gospodarstw rolnych oraz prowadzący działy specjalne produkcji rolnej. Nie wymagany jest udział własny środków inwestora. Uruchomienie kredytów odbywa się za zgodą Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, na wniosek właściwego wojewody, który musi być zgłoszony w okresie 2 miesięcy od wystąpienia klęski. Konieczne jest również oszacowanie szkód dokonane przez powołane przez wojewodę komisje w ciągu 30 dni, a w przypadku tegorocznej powodzi w ciągu 45 dni od wystąpienia klęski.

Kredyt inwestycyjny może być przeznaczony na:

- ⇒ odbudowę lub remonty kapitalne uszkodzonych budynków gospodarskich, produkcyjnych lub mieszkalnych,
- ⇒ remonty kapitalne zniszczonych lub uszkodzonych ciągników, maszyn i urządzeń rolniczych albo też zakup nowych w miejsce zniszczonych,
- ⇒ zakup stada podstawowego inwentarza żywego,
- ⇒ zakup kwalifikowanego materiału szkółkarskiego na odtworzenie sadu,

⇒ zakup, w miejsce zniszczonych, samochodów ciężarowych, dostawczych czy pojazdów specjalistycznych wyłącznie dla potrzeb związanych ze specjalną produkcją rolną.

Wysokość kredytu nie może przekraczać wartości odtworzeniowej środków trwałych oszacowanej przez komisję powołaną przez wojewodę. W przypadku realizacji przedsięwzięć realizowanych w gospodarstwie rolnym nie może przekraczać 2 mln zł, natomiast w działach specjalnych produkcji rolnej - 4 mln zł.

Kredyt może być udzielony maksymalnie na 8 lat z karencją na spłatę kapitału do 2 lat, z wyjątkiem kredytu na zakup kwalifikowanego materiału szkółkarskiego - ten może być

udzielony na 5 lat z karencją do 1 roku. Kredyty na wznowienie produkcji po klęsce powodzi mającej miejsce w br. mogą być zaciągane do 30 czerwca 2002 roku. Kredytobiorca zobowiązany jest udokumentować wykorzystanie kredytu w ciągu 3 miesięcy od dnia jego pobrania.

Procedura ubiegania się o kredyt inwestycyjny obejmuje pobranie przez poszkodowanego w banku lub Ośrodku Doradztwa Rolniczego formularza wniosku kredytowego, uzyskanie pozytywnej opinii wojewody odnośnie zakresu i wysokości doznanych szkód oszacowanych przez komisję, przygotowanie planu przedsięwzięcia i uzyskanie pozytywnej opinii ODR właściwego dla miejsca powstania szkody. Zebrane dokumenty wraz z innymi wymaganymi przez Bank należy złożyć w banku, który udziela kredytów kłeskowych.

Kredyty obrotowe na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych znajdujących się na obszarach dotkniętych klęską, udzielane są na zakup:

- ⇒ kwalifikowanego materiału siewnego i szkółkarskiego,
- ⇒ nawozów mineralnych,
- ⇒ środków ochrony roślin,

- ⇒ paliwa na cele rolnicze,
- ⇒ inwentarza żywego zaliczanego do środków obrotowych,
- ⇒ matek pszczelich użytkowych i reprodukcyjnych,
- ⇒ pasz treściwych, koncentratów paszowych i pasz objętościowych,
- ⇒ materiałów opałowych do ogrzewania szklarni i tuneli.

Wysokość kredytu nie może przekraczać oszacowanej przez Komisję powołaną przez wojewodę wielkości szkód w gospodarstwie powstałych w uprawach rolnych, inwentarzu i rzeczowych środkach do produkcji rolnej.

Kredyt może być udzielony na okres nie dłuższy niż:

- ⇒ 24 miesiące,
- ⇒ 30 miesięcy w przypadku powodzi mającej miejsce w br.,
- ⇒ 48 miesięcy w przypadku gospodarstw dotkniętych klęskami w ur. i powtórnie w roku bieżącym

Kredyty na wznowienie produkcji po klęsce powodzi mającej miejsce w br. mogą być zaciągane do 30 czerwca 2002 roku. Kredytobiorca zobowiązany jest udokumentować wykorzystanie co najmniej 70% kredytu w ciągu 2 miesięcy od dnia jego pobrania.

Procedura ubiegania się o obrotowy kredyt kłeskowy obejmuje pobranie przez poszkodowanego w banku lub Ośrodku Doradztwa Rolniczego formularza wniosku kredytowego, uzyskanie pozytywnej opinii wojewody odnośnie zakresu i wysokości doznanych szkód oszacowanych przez komisję. Zebrane dokumenty wraz z innymi wymaganymi przez Bank należy złożyć w banku, który udziela kredytów kłeskowych.

Termin zaciągania kredytów kłeskowych na wznowienie produkcji po klęsce tegorocznej powodzi do 30 czerwca 2002 roku pozwala poszkodowanemu na dłuższe zastanowienie się i zaplanowanie sposobu wznowienia produkcji a przy okazji być może zmianę kierunku produkcji, na bardziej dostosowany do warunków rynkowych.

Opracowała mgr inż.
Alina Żurkowska

Zgorzel podstawy źdźbła jest chorobą zbóż i traw powodowaną przez grzyb *Gaeumannomyces graminis*. Występuje prawie we wszystkich zasiewach zbóż, ale jej nasilenie wzrasta znacznie jeżeli zboża, a szczególnie pszenica ozima uprawiane są po sobie lub w zmianowaniach z dużym udziałem zbóż. Jest najważniejszą i trudną do zwalczania chorobą.

Zgorzel podstawy źdźbła - ważna choroba zbóż

Jest szeroko rozpowszechniona w stre-
fie klimatu umiarkowanego na całym
świecie, zwłaszcza w rejonach sprzyja-
jących uprawie pszenicy, ponieważ ga-
tunek ten jest najbardziej rozpowszech-
niony w uprawie.

Ostatnio o tej chorobie dużo pisze
się w prasie rolniczej Europy ze
względu na:

- ★ sprzyjające chorobie warunki po-
godowe,
- ★ zwiększenie jej nasilenia, gdyż
wzrasta udział pszenicy ozimej w
strukturze zasiewów,
- ★ dostępność fungicydów skutecznie
ograniczających tę chorobę.

Grzyb powodujący zgorzel podsta-
wy źdźbła przeżywa w glebie na reszt-
kach roślin korzeni i dolnych części
źdźbeł roślin zbożowych porażonych
w poprzednim sezonie wegetacyjnym.
W warunkach dużego nagromadzenia
się patogena w glebie, gdy resztki
zbóż z poprzedniego roku nie uległy
jeszcze rozkładowi, wtedy bytujący na
nich patogen łatwo infekuje korzenie
młodych siewek zbóż kolejnego zasia-
wu. Patogen ginie dopiero wtedy, gdy
zasiedlone przez niego resztki poźniw-
ne ulegną pełnemu rozkładowi, pro-
ces ten trwa zwykle dłużej niż rok.
Nasilenie zgorzeli podstawy źdźbła jest
zwykle większe w zasiewach zbóż ozi-
mych niż jarych.

Objawy choroby

W zasiewach pszenicy ozimej o du-
żym nasileniu pierwsze objawy pora-
żenia, tj. żółknące siewki z poczernia-
łymi korzeniami mogą być widoczne
już w jesieni lub wczesną wiosną.

W jesieni na młodych korzeniach
pojawienie się czarnych plam rozpo-
czyna się od ich wnętrza (wiązki prze-
wodzące), natomiast warstwy ze-
wnętrzne takich korzeni są początko-
wo mało zmienione.

Chore siewki są mniej odporne na
mróz, w wyniku czego przerzedzenie
takich zasiewów po zimie może być
znaczące. W okresie późniejszym

chore korzenie ulegają poczernieniu i
zniszczeniu. W warunkach sprzyja-
jących, infekcja przenosi także na pod-
stawę źdźbeł zbóż, które stają się kru-
che i podatne na złamanie. Rośliny stają
się rzadsze, mniejsze ze słabo wykształ-
conymi, przedwcześnie zbielełymi kło-
sami. Łatwo je wyrwać z gleby na sku-
tek zniszczenia przez patogena syste-
mu korzeniowego. Kłosa i źdźbła ob-
umarłych roślin ulegają często wtórne-
mu poczernieniu na skutek rozwoju na
nich grzybów saprofitycznych. W za-
siewach o słabszym nasileniu zgorzeli
podstawy źdźbła, pojedyncze, przed-
wcześnie bielenie kłosów nie może być
jedynym objawem na podstawie które-
go rozpoznajemy zgorzel podstawy
źdźbła, ponieważ podobne objawy to-
warzyszą także innym chorobom grzy-
bowym zbóż, np. naczyniowej pasia-
stości lub łamliwości źdźbła zbóż. W
zasiewach o słabszym nasileniu zgorzeli
podstawy źdźbła, pojedyncze, przed-
wcześnie bielejące pędy występują na
ogół na całej powierzchni pola lub na
jego obrzeżach. Na korzeniach zbóż
zainfekowanych przez ten grzyb, po
ich wykopaniu z gleby i umyciu wi-
doczne są mniej lub bardziej rozległe
czarne plamy. U niektórych roślin bie-
lenie kłosów może nie wystąpić, gdy
tylko część korzeni uległa infekcji.
Aby prawidłowo rozpoznać zgorzel
podstawy źdźbła, należy pobrać prób-
ki roślin z korzeniami. Cechą charak-
terystyczną dla zgorzeli podstawy
źdźbła jest poczernienie korzeni.

Szkodliwość choroby

Niszczący wpływ zgorzeli podsta-
wy źdźbła na wzrost i plonowanie ro-
ślin zbożowych polega przede wszyst-
kim na mniejszym lub większym znisz-
czeniu systemu korzeniowego i jego
zdolności do zaopatrywania rośliny w
składniki pokarmowe i wodę. Wsku-
tek tego rośliny słabiej się rozwijają,
są niższe niż rośliny zdrowe i słabiej
rozkrzewione. W czasie dojrzewania
wypełnianie ziarna jest słabe, a kłosa

ulegają przedwczesnemu bieleniu.

Obniżka plonu ziarna pszenicy w
warunkach dużego nasilenia choroby
może sięgać nawet do 50 %.

Czynniki wpływające na nasilenie choroby:

- ★ zmianowanie (następstwo) roślin
na danym polu,
 - ★ gatunek zboża i jego podatność
 - ★ właściwości gleby
- Prawidłowe zmianowanie roślin jest
szczególnie ważne na glebach:
- ★ wilgotnych,
 - ★ słabo przepuszczalnych,
 - ★ o odczynie obojętnym i słabo al-
kalicznym

Czynniki te sprzyjają występowa-
niu choroby.

Zapobieganie

Aby ograniczyć zakres przenoszenia
i rozprzestrzeniania choroby należy:

- ★ unikać uprawy zbóż po sobie,
szczególnie pszenicy po pszenicy
na glebach sprzyjających rozwojo-
wi choroby,
- ★ w przypadku uprawy zbóż po so-
bie, lepiej jest wysiewać zboże jare
po ozimym,
- ★ przestrzegać prawidłowej uprawy
roli (stosować zabiegi umożliwia-
jące jak najszybszy rozkład resz-
tek poźniwnych),
- ★ stosować prawidłowe nawożenie
mineralne (na glebach o wysokim
pH azot w formie amonowej),
- ★ unikać nadmiernego spulchnienia
gleby przed siewem i zbyt wcze-
snego siewu,
- ★ zwalczać chwasty trawiaste w ro-
ślinach nie zbożowych sianych w
przedplonie.

Dotychczas nie udało się wyhodo-
wać odmian pszenicy odpornych na
tę chorobę. Od niedawna do zwalczania
chemicznego (zaprawy) zareje-
strowano preparaty: Latitude 125 FS
i Jockey 201 FS.

Opracowała K. Kuresza

Jesienią pamiętajmy o użytkach zielonych

Użytki zielone, na których jest prowadzona racjonalna gospodarka są źródłem najtańszej, pełnowartościowej paszy. Pasze pozyskiwane z trwałych użytków zielonych są konkurencyjnymi w stosunku do innych pasz w gospodarstwie.

O plonowaniu trwałych użytków zielonych w kolejnym roku decydują między innymi jesienne zabiegi przygotowujące runi do dobrego przezimowania i szybkiego ruszenia wegetacji na wiosnę. Głównym czynnikiem zapewniającym dobre przezimowanie wszystkich składników runi, a szczególnie wartościowych roślin motylkowych jest zgromadzenie w węzłach krzewienia, korzeniach i rozłogach substancji zapasowych, wśród których przeważają cukry. Ich duża zawartość sprawia, że rośliny są odporne na wymarzanie. Stąd warto wiedzieć jak racjonalnie użytkować runi przed nastaniem zimy. Runi trawiasta może być spasana do końca października, a w sprzyjających warunkach do końca listopada, aż do pokrycia jej śniegiem, bowiem cały czas zachowuje walory smakowe. Ma to ogromne znaczenie w obniżeniu kosztów produkcji zwierzęcej. Należy pamiętać, ażeby ostatniego odrostu na łące czy też pastwisku nie nawozić nadmiernie azotem, który osłabia odkładanie się cukrów warunkujących dobre przezimowanie. Nie można również dopuścić do nadmiernego przepasienia runi, co znacznie osłabia przezimowanie roślin. Pozostawiona na zimę runi powinna mieć wysokość 3-5 cm. Niedopuszczalne jest wypasanie zwierząt na darni nadmiernie wilgotnej, gdyż zwykle jest to przyczyna przyszłorocznej degradacji runi. Trzeba wystrzegać się pozostawienia na zimę nie wykorzystanej wysokiej runi, bowiem przyczynia się to do opóźnienia pierwszego wiosennego odrostu, obniża wartość smakową i odżywczą paszy a także utrudnia zbiór.

Rolnicy często stosują wiosenne wypalanie traw, co nie jest wskazane ze względów przyrodniczych,

gospodarczych jak i z uwagi na niebezpieczeństwo spowodowania niezamierzonego pożaru. Podczas wypalania ginie wiele pożytecznych zwierząt i uszkodzane są węzły krzewienia składników runi.

Jesień można wykorzystać do uporządkowania powierzchni użytków zielonych: wykaszania niedojadów i wysokich traw, usuwania zakrzaceń, karp, kamieni i starych kretowisk.

W tym okresie należy przeprowadzić:

- prace konserwacyjne urządzeń melioracyjnych, ażeby wiosną sprawnie utrzymywały odpowiedni poziom wody gruntowej lub mogły być wykorzystane do nawodnień;
- dokonać naprawy ogrodzeń i urządzeń na pastwisku;
- oraz innych koniecznych prac ażeby wiosną bez kłopotów przystąpić do prawidłowej gospodarki na łąkach i pastwiskach.

Okres późnej jesieni jest najkorzystniejszym terminem stosowania obornika na łąki i pastwiska. Wszystkie rośliny są już w stanie spoczynku, nie następuje zahamowanie asymilacji prowadzące do ich obumarcia. Dawki obornika powinny wynosić 20-40 t/ha co 3-4 lata, w zależności od żyzności gleby i stopnia żywotności runi.

Obornik powinien być przefermentowany i drobny.

Okres jesienno-zimowy to najlepszy czas do wapnowania użytków zielonych. Wapnowanie użytków zielonych na glebach mineralnych jest konieczne, gdy pH wynosi poniżej 4,6 zaś na glebach organicznych - gdy pH wynosi poniżej 4,0. Do takiego spadku nie należy jednak dopuszczać. Dlatego warto sprawdzać stan zakwaszenia gleby na użytkach zielonych i orientować

się, jaki jest udział poszczególnych gatunków roślin w runi.

Warto pamiętać, że użytki zielone nie należy wapnować dużymi dawkami. Orientacyjnie na hektar stosuje się 1-1,5 tony CaO w odstępach co 4-5 lat. Użytki zielone na glebach mineralnych lekkich, wapnuje się zwykle częściej co 3-4 lata niższymi dawkami. Odpowiednią formą nawozu wapniowego na użytki zielone jest wapno węglanowe. Na gleby ubogie w magnez korzystne jest stosowanie wapna magnezowo-węglanowego.

Wstrzymanie procesu zakwaszania gleby za pomocą wapnowania umożliwia:

- utrzymanie optymalnego odczynu dla wzrostu i rozwoju dominujących w runi roślin łąkowych;
- zwiększenie przyswajalności składników pokarmowych przez rośliny;
- zmniejszenie zawartości w glebie szkodliwych jonów glinu;
- rozwój korzystnych dla gleby i roślin drobnoustrojów.

Pod wpływem wapnowania poprawia się wartość pokarmowa roślin łąk i pastwisk, stabilizuje się w paszy nie tylko zawartość wapnia ale również innych składników mineralnych m.in. fosforu, magnezu, a także mikroelementów.

Racjonalna gospodarka na trwałych użytkach zielonych to jeden z tematów upowszechnieniowych realizowanych w roku bieżącym w produkcji roślinnej. Prace na użytkach zielonych w okresie jesiennym to jeden z elementów tego tematu. W wyniku prowadzonych obserwacji należy stwierdzić, że mają one duży wpływ na wysokość i jakość uzyskiwanych plonów z użytków zielonych, ochronę środowiska oraz koszty produkcji.

Danuta Karmasz
PZDR Biała Podlaska

Pełna oferta producentów materiału sadzeniakowego

1. AGROL: "AGROL" Przedsiębiorstwo Nasiennio-Handlowe Jan Hawryluk, 08-103 Siedlce, ul. Monte Cassino 18, powiat: miasto na prawach powiatu, woj: mazowieckie, /025/63 26 5911 0606 92 25 88

Orlik Kl.A2-20 t, Ruta Kl.A-120 t, Bila Kl.A2 - 80 t, Wigry E-1t, Zeus O-15 t, Tokaj Kl. A - 20 t, Zebra Kl.A-20 t, Balbina Kl.A2 - 150 t, Irga Kl.A2 - 120 t.

2. Agrolon: Przedsiębiorstwo Handlowo-Nasienne "AGROPLON" Andrzej Tomczak, Stanisław Ochnik, 21-300 Radzyń Podlaski, ul. Brzostowicka 2, powiat: radzyński, woj: lubelskie, /083/35 22 058, /083/ 35 21 920, fax: /083/ 35 21 920

Glada O - 120 t, Vineta O - 40 t, Triada Kl.A2 - 40 t, Ruta O - 100 t, Orlik Kl.A2 - 200 t, Muza Kl.A2 - 70 t, Klepa Kl. A - 180 t, Ruta Kl.A2 - 200 t, Hinga Kl.A - 150 t, Fresco Kl.A - 80 t, Bila Kl.A2 - 200 t, Baszta O - 50 t, Beata Kl.A2 - 140 t, Ania Kl.A2 - 40 t, Aster Kl.A - 50 t, Muza O - 30 t.

3. Agros: Przedsiębiorstwo Handlowe "AGROS" Janina Sikora, 63-600 Kępno, ul. Wojska Polskiego 34, powiat: kępiński, woj: wielkopolskie, /062/78 23 316, 0601552864, fax: /062/78 23 316

Orlik O - 40 t, Ditta Kl. A - 30 t, Gabi O- 60 t, Vineta Kl. A - 250 t, Bila O - 50 t, Bard Kl. A - 20 t. Aster Kl. A - 60 t

4. Agrosad: Przedsiębiorstwo Nasienne "Agrosad" s.c., 98-235 Błaszki, Równa 28, powiat: sieradzki, woj: łódzkie, /043/82 92 772, 0601869375, fax: 82 92 772, e-mail: agrosad@poboxcom

Sante Kl.A - 200 t, Accent Kl.A - 200 t, Fresco Kl.A - 200 t.

5. Bryza Ostrzeszów: Rolnicze Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe "BRYZA" Grzegorz Bartoś, 63-600 Ostrzeszów, Ostrzeszów, ul. Kwiatowa 13 d/8, powiat: ostrzeszowski, woj: wielkopolskie, /062/73 02 710

Bila Kl.A2 - 100 t, Orian Kl.A - 20 t,

Bryza Kl.B - 100 t, Aster Kl. - 40 t.

6. Bulwiko: Bulwiko Sp. z o. o., 83-050 Kolbudy, ul. Przemysłowa 3, powiat: gdański, woj: pomorskie, /58/ 68 26 646, /58/ 68.26 578, fax: /58/ 68 26 646, e-mail: bulwiko@gda.sm.pl

Molli Kl. A-250 t, Irga O - 120 t, Satina Kl.A - 100 t, Fresco Kl. A - 150 t, Ruta E-200t, Bila Kl. A - 50t, Drop O-100 t, Aster Kl.A - 80 t, Gloria Q -150 t, Sante Kl. A - 1000 t, Frezja Kl. A - 50 t

7. CENNAS: Przedsiębiorstwo Handlowo-Nasienne Sp. z o.o. "CENNAS", 19-203 Grajewo, ul. Elewatorska 6, powiat: grajewski, woj: podlaskie, /086/ 27 22 269, 0602 52 84 86, fax: /086/ 27 22 269, email: cennas@poczta.onet.pl

Bryza Kl.A2-300 t, Rywal O - 80 t, Aster Kl. A, Aster Kl. A2, Atol Kl. A2 - 40 t, Drop Kl.A- 50 t, Lawina Kl.A-100t, Maryna Kl.A2- 40t, Orlik Kl.A - 20 t, Irys O - 20 t.

8. Centnas: Zakład Nasiennio-Handlowy "CENTNAS" Cz. Gręś, M. Żukiewicz, M. Żukiewicz! S. Żukiewicz, 16-100 Sokółka, ul. Przemysłowa 5, powiat: sokółski, woj: podlaskie, /085/ 71 12 224

Lawina Kl.A-50 t, Saito Kl.A2 - 20 t, Maryna Kl.A2 - 30t, Beata Kl.A-30 t: Danusia O-25 t, Albina O - 50 t, Aster Kl. A2 - 30 t, Balbina O - 70 t, Bryza Kl. A2 - 40 t, Rybitwa Kl. A2 - 80 t.

9. Centrol O/Żnin: rzędsiebsiorstwo Wielobranżowe "Central" Z.P.Chr. Bydgoszcz Oddział Centrala Nasienna Żnin, 88-400 Żnin, ul. Składowa 6, powiat: żniński, woj: kujawsko-pomorskie, /052/ 30 31 548,

/052/ 30 20 436, /052/-30 20 437, fax: /052/ 30 31 548

Balbina E, Maryna Kl. A, Mors E, Mors Kl. A, Skawa Kl. A, Bard O, Drop O, Hinga Kl. A, Klepa Kl. A, Aster Kl. A, Aster O, Aster E, Aksamitka O, Bard E, Kuba Kl. A, Lord E, Lord O, Ruta Kl.A, Drop Kl. A Vineta O, Bila E, Bila Kl. A, Cedron

E, Fresco Kl. A, Orlik Kl. A, Ruta O, Bard Kl. A, Kuba O.

10. CN Ostrów Wlkp.: Centrala Nasienna Ostrów Wielkopolski Oddział CN Gostyń Sp. z o.o., 63-400 Ostrów Wlkp, ul. Wiejska 1, powiat: ostrowski, woj: wielkopolskie, /062/ 73 66 254, /062/ 73 66 255, tax: /062/ 7367454

Molli Kl. B-60 t. Vineta Kl. B - 30t, Vineta Kl. A- 180 t, Vineta O-370 t, Tara O - 45 t, Salto Kl.A-15 t, Ruta Kl.A-240 t, Ruta E - 200 t, Molii Kl.A - 100 t, Karlana Kl. B - 50 t, Karlana Kl.A - 200 t, Danusia Kl.A - 15 t Barycz Kl.A -30 t, Orlan Kl.A - 30 t, Drop O - 15 t, Bard Kl.A - 100 t, Aster E - 10 t, Bard Kl.B - 40 t, Bila Kl. A - 35 t, Cykada O -100 t, Ditta Kl. A-30 t, Aster Kl. A-120 t.

11. CN Sieradz: Centrala Nasienna Sp. z o. o. w Sieradzu, 98-200 Sieradz, ul. POW 30, powiat: sieradzki, woj: łódzkie, /043/ 82 71 331, /043/ 82 24 357, /043/ 8271 302, fax: /043/ 82 71 359

Sumak Kl.A, Karlana Kl. A, Mila Kl. A, Vineta Kl. A, Irga Kl. A, Kuba Kl. A, Sante Kl.A, Satina Kl. A, Rybitwa Kl. A, Ania Kl. A, Cykada Kl. A, Lord Kl. A, Bryza Kl. A, Ruta Kl. A, Orlik Kl. A, Molli Kl. A, Bila Kl.A, Fresco Kl. A, Drop Kl. A, Bard Kl. A, Aster Kl. A, Accent Kl. A.

12. CN Tuchola: Tucholskie Przedsiębiorstwo Nasienne "Centrala Nasienne - Tuchola", 89-500 Tuchola, Tuchola, ul. Świecka 77, powiat: tucholski, woj: kujawsko-pomorskie, /052/ 33 43 330, 33 43 339

Albina O - 60 t, Hinga Kl.A2 - 30 t, Baszta Kl.A - 40 t, Bzura O - 30 t.

13. CN Warszawa: Przedsiębiorstwo Nasienne Centrala Nasienna Warszawa, 02-677 Warszawa, ul. Cybernetyki 19, powiat: warszawski, woj: mazowieckie, /22/ 84 30 031, /22/ 84 34 461, /22/ 84 34 471, tax: /22/ 84 34 461

Lord E - 20 t, Wolfram O - 40 t, Wawrzyn O - 20 t, Drop O - 20 t, Salto

O - 100 t, Orlik O - 60 t, Orlik Kl. A - 20 t, Albina O-10 t, Albina Kl. A-20 t, Baszta Kl.A2 - 20 t, Ibis Kl.A2 - 100 t, Jagna Kl.A2-20 t, Muza O -100 t, Wigry Kl.A - 20 t, Rybitwa Kl.A2 - 20 t, Wiking Kl.A - 50 t, Beata Kl.A2 - 20 t, Ania Kl.A2 - 30 t, Bila Kl.A2 - 100 t, Irys Kl.A -100 t, Aster Kl.A2 - 100 t, Ruta Kl.A2 - 20 t, Sumak Kl.A2 - 20 t, Balbina O -100 t, Baibina Kl.A2 - 40 t, Irga O-100 t, Irga Kl.A2 - 100 t, Mors Kl.A2 - 20 t, Tara Kl.A - 60 t, Ruta O - 20 t.

14. CN-Bielsk Podlaski: Centrala Nasienna Farm Agro Planta Sp. z o.o., 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Piłsudskiego 31, powiat: bielski, woj: podlaskie, /085/ 73 02 821, fax: /085/ 73 02 035

Rybitwa-Kl.A2, Salto Kl.A2, Rywal Kl.A2, Muza Kl.A2, Aster O, Irys Kl.A2, Irga O.

15. Działnas: Nasienne Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe "Działnas" s.c. K Piotrowski, E. Karczewski, 13-200 Działdowo, ul. Norwida 5/31 powiat: działdowski, woj: warmińsko-mazurskie (023) 6974561, 0604149402, fax: 6974561

Bzura Kl.A - 100 t, Skawa Kl.A - 40 t, Klepa E - 25 t, Lawina Kl.A2 - 100 t, Ania Kl.A - 50 t, Hinga Kl.A - 700 t, Aster Kl.A - 30 t, Beata Kl.A2 - 70 t, Alicja Kl.A - 60 t, Ruta Kl.A2 - 25 t, Jasia Kl.A -100 t, Glada E - 25 t, Wolfram O - 50 t, Ania O - 25 t, Rybitwa Kl.A2 - 30 t.

16. Europlant: Europlant Hodowla Roślin Sp. z o.o., 76-039 Biesiekierz, powiat: koszaliński, woj: zachodniopomorskie, /094/ 31 80 387, 0602 60 62 33, fax: /094/ 31 80 387, e-mail: ehr@ko.onet.pl

Rosalind O - 100 t, Gloria Kl.A, Vineta Kl. A, Vineta E, Gloria E.

17. GNH Zięba: Gospodarstwo Nasiennie-Handlowe inż. Bogusław Zięba, 32-200 Miechów, Biskupice 54, powiat: miechowski, woj: małopolskie, /041/ 38 34 649, 0603 07 96 45

Cykada O - 10 t, Danusia Kl.A - 12 t, Balbina Kl.A2 - 8 t, Satina Kl.A - 20 t, Sante Kl.A - 90 t, Vineta Kl.A2 - 10 t, Molli Kl.A2 - 10 t, Accent Kl.A

- 15 t, Ibis O - 80 t

18. Granum: Firma Nasienna „GRANUM” J. Manias, W. Menc, J. Szymański, Spółka Jawna, 98-105 Wodzierady, Wodzierady 81, powiat: łaski, woj: łódzkie, /043/ 67 73 126, /043/ 67 73 520, fax: /043/ 67 73 126, e-mail: granum@pro.onet.pl

Mila Kl.A2 - 70 t, Vineta O - 280 t, Vineta Kl.A - 200 t, Balbina E - 15 t, Irga O 90 t, Muza Kl.A - 200 t, Aksamiłka E - 60 t, Mila Kl.A - 12 t Sante Kl.A - 450 t, Satina Kl.A - 80 t, Beata O - 15 t, Bryza Kl.A2 - 120 t, Rybitwa O - 15 t, Irga Kl.A2 - 50 t, Lord E - 110 t, Molli Kl.A - 50 t, Beata Kl.A - 45 t, Aster O - 15 t, Aster Kl.A - 15 t, Aster Kl.A2 - 30 t, Accent Kl.A - 230 t, Drop O - 30 t, Drop Kl.A - 60 t, Bila O - 60 t, Gloria O - 20 t, Sumak O - 20 t, Orlik O - 140 t, Orlik Kl.A - 50 t, Orlik Kl.A2 - 50 t, Ruta O - 70 t, Rufa Kl.A - 120 t, Bila E - 35 t, Bila Kl.A - 30 t, Cykada E -10 t, Cykada Kl.A - 40 t, Fresco Kl.A - 50 t, Gloria Kl.A - 15 t.

19. Interro: Przedsiębiorstwo Produkcji Handlu i Usług "INTERROL II" Sp. z o.o., oddział CN Człuchów, 77-300 Człuchów, ul. Mickiewicza 5, powiat: człuchowski, woj: pomorskie, 501 53 91 17, /059/8342201. /059/ 83 42 202, fax:/059/83 42 201

Bard Kl.A2 - 100 t, Ruta E - 100 t.

20. Jabłoński: Gospodarstwo Rolne Damian Jabłoński, 78-200 Białogard, Lulewiczki 5a, powiat: białogardzki, woj: zachodniopomorskie, /094/ 31 23 697; 0603352340

Rosalind O 30 t, Gloria O - 12 t., Vineta O - 20 t.

21. Kartofelek Stanin: Zrzeszenie Producentów Ziemniaków "Kartofelek" Krzysztof Sobiech, 21-422 Łuków, Stanin, powiat: łukowski, woj: lubelskie, /025/ 79 81 196

Muza Kl.A2 - 30 t, Orlik Kl.A2 - 250 t, Aster E-50 t, Ruta Kl.A - 50 t, Mila Kl.A2 -150 t, Ibis Kl. A-20 t, Ibis O - 20 t, Bard Kl.A - 15 t, Irga Kl.A2 - 150 t, Drop O - 40 t, Kl.A2 - 70 t, Ania Kl.A2 - 50 t, Bard Kl.A2 - 30 t

22. Marpol: Przedsiębiorstwo Nasiennie-Handlowe "Marpol" Sp. z o.o., 21-400 Łuków, ul. Warszawska 81, powiat: łukowski, woj: lubelskie, /

/025/ 79 82 909

Baszta Kl.A2 - 80 t, Vineta O - 20 t, Sante Kl.A - 40 t, Rybitwa Kl.A2 - 20 t, Orlik Kl.A2 - 130 t, Muza Kl.A2 - 75 t, Miła Kl.A2 - 60 t, Maryna Kl.A2 - 30 t, Ania Kl.A2 - 70 t, Aster Kl.A - 20 t, Balbina Kl.A2 - 70 t, Bila Kl.A2 - 60 t, Drop O-100 t, Drop Kl.A-40 t, Irga O-30 t, Irga Kl.A2 -150 t, Ibis Kl.A-50 t, Albina Kl.A2 - 140 t, Ibis Kl.A2-15 t, Aster Kl.A2-30 t.

23. NAS-SAD: Gospodarstwo Nasiennie-Sadownicze "NAS-SAD" Kazimierz Grochowski, 77-420 Lipka, ul. Wybudowanie 16, powiat: złotowski, woj: wielkopolskie, /067/ 26 65 028

Ruta Kl.A-90 t, Aster Kl.A2 - 80 t, Bila Kl.A2 - 100 t.

24. Niewęglowski: Gospodarstwo Nasiennie. Reprodukcyjna Zbóż i Sadzeniaków Ziemniaków, Leszek Niewęglowski, 21-307 Ulan, Kłębów, powiat: radzyński, woj: lubelskie, /083/ 35 18 143

Lord E - 30 t, Vineta O - 30 t, Zeus O - 30 t, Danusia Kl.A - 50 t, Beata Kl.A - 20 t, Triada Kl.A2 - 45 t.

25. Niezychowice: Zakład Doświadczalny Hodowlin i Aklimatyzacji Roślin, 89-600 Chojnice, Niezychowice, powiat: chojnicki, woj: pomorskie, /052/ 39 81 005, fax: 39 81 059

Barycz Kl.A - 50 t, Drop O -100 t, Baszta SE - 50 t, Baszta E -100 t, Vistula SE - 40 t.

26. NIHANAS: Spółka Handlowo-Nasienna "NIHANAS" Andrzej Styczyński & Bogdan Kowalski, 13-100 Nidzica, ul. Pawła Findera 6, powiat: nidzicki, woj: warmińsko-mazurskie, /089/ 62 55 291, /089/ 62,52 519, 0601 39 09 40, 0601 50 06 48, fax: /089/ 62 55 291

Muza Kl.A2 -100 t, Aster Kl.A2 - 60 t, Drop O -10 t, Ruta Kl.A - 200 t, Ruta Kl.A2 - 20 t, Aster E - 10 t, Ibis Kl.A2 -150 t, Salto Kl.A - 250 t, Maryna Kl.A - 30 t, Oda Kl.A -120 t, Mors E -10 t, Tokaj Kl.A - 220 t, Irga O - 80 t, Wolfram O - 60 t, Rybitwa Kl.A-30 t, Wawrzyn Kl.A-160 t, Jasia Kl.A - 60 t, Bzura O-120 t, Bila Kl.A-70 t, Rybitwa Kl.A2-20 t.

Ciąg dalszy na s. 7

27. OLZNAS Olsztyn: Olsztyńska Hodowla Ziemniaka i Nasiennictwo OLZNAS-CN Sp, z o. o., 10-365 Olsztyn, ul. Tracka 4, /089/ 53 21 011, /089/53 21 012, fax: /089/ 5321011

Wiking O, Zeus O, Lawina SE, Lawina O, Omulew SE, Orlan SE, Irys Kl.A, Irys SE, Tara SE, Tokaj O, Zeus SE, Wiking SE, Omulew O, Zebra SE, Zebra Kl.A, Żagiel SE, Rybitwa SE, Rybitwa O, Rywal SE, Salto SE, Salto O, Wolfram SE, Wawrzyn O, Wigrzy SE, Irga O, Tara O, Ibis Kl.A, Ibis SE, Sante O, Orlan O, Wolfram O, Irys O, Irga SE, Jagna SE, Kolia SE, Kolia O, Lena SE, Muza SE, Wawrzyn SE, Muza O, Oda SE.

28. PMHZ Celbowo: PMHZ Oddział Celbowo, 84-100 Puck, Celbowo, powiat: pucki, woj: pomorskie, /058/ 67 32 084, fax: 67 32 085

Glada SE, Meduza O, Nimfy SE, Ruta SE, Fresco O, Bryza O, Klepa SE, Pasja SE, Pasja O, Hinga SE, Meduza SE, Sante O.

29. PMHZ Jezierzycze: PMHZ Oddział Jezierzycze, 76-219 Jezierzycze, Jezierzycze, powiat: szlonski, woj: pomorskie, /059/ 81 12587, fax: 81 12535

Karlina E, Bryza Kl.A, Mila O.

30. Sadzeniak Kosuty: Zrzeszenie Producentów Ziemniaków "Sadzeniak" Stanisław Osieński, 21-422 Stanin, Kosuty, powiat: łukowski, woj: lubelskie, /025/ 79 61401

Orlik O - 15 t, Orlik Kl.A2 - 200 t, Balbina Kl.A - 120 t, Zeus O - 15 t, Muza O - 15 t, Aster Kl.A - 380 t, Aster Kl.A2 - 380 t, Bila Kl.A2 - 15 t, Ibis Kl.A2 - 95 t, Baszta Kl.A2 - 120 t.

31. Solanum Rososzycza: Firma Nasienna "Solanum" Jan Wawrzyniak, 63-405 Sieroszewice, Rososzycza, ul. Kościelna 3, powiat: ostrowski, woj: wielkopolskie, (062) 7396337, 0601822278

Satina Kl.A - 50 t, Vineta Kl.A2 - 50 t, Bard Kl.A - 10 t, Lord O - 80 t, Ruta Kl.A2 - 50 t, Ruta O - 100 t, Ruta Kl.A 50 t.

32. Soleks: Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "Soleks", 08-140 Mordy,

Wojnow 103, powiat: siedlecki, woj: mazowieckie, /025/ 64 15428, fax: /025/ 64 15 428.

Ruta O - 160 t, Ruta Kl.A - 400 t, Triada Kl.A2 - 15 t, Sante Kl.A - 30 t, Glada E - 20 t, Rywal Kl.A2 - 10 t, Irga Kl.A2 - 300 t, Lord E - 20 t, Molli Kl.A2 - 50 t, Aster O - 120 t, Orlik Kl.A2 - 30 t, Cykada O - 120 t, Bila E - 35 t, Vineta Kl.A2 - 180 t, Vineta O - 120 t, Bryza Kl.A - 301, Muza Kl.A2 - 100 t, Irys E - 10 t, Mors O - 75 t, Baszta Kl.A2 - 30 t, Bila Kl.A - 55 t.

33. Stare Olesno: Hodowla Ziemniaka Zamarle Oddział Stare Olesno, 46-300 Olesno Śląskie, Stare Olesno, ul. Starowiejska 5, powiat: oleski, woj: opolskie, /034/ 35 82 201, 3582202, fax: 3582201

Barycz Kl.A, Bryza Kl.A, Anielka Kl.A, Ruta Kl.A, Aster Kl.A, Orlik Kl.A, Drop Kl.A, Sante Kl.A, Triada Kl.A, Kuba Kl.A, Alicja Kl.A, Bila Kl.A, Ania Kl.A, Beata Kl.A, Lord Kl.A, Jasia Kl.A, Skawa Kl.A, Danusia Kl.A, Maryna Kl.A, Aksamitka Kl.A, Gabi Kl.A, Fresco Kl.A.

34. Strzeżęcina: Pomorsko Mazowiecka Hodowla Ziemniaka Sp. z o.o., 76-024 Świeszyno, Strzeżęcina, powiat: koszaliński, woj: zachodniopomorskie, /094/ 31 61 295, fax: 31 61 377

Jantar SE, Harpun SE, Harpun O, Ikar SE, Ikar O, Łucja O, Rumpel SE, Umiak SE, Grot O, Koga SE, Neptun SE, Cykada SE, Fregata O, Bryza O, Arkadia SE, Mila O, Cykada O, Bryza Kl.B, Perkoz O.

35. Szyldak: Hodowla Roślin w Szyldaku Sp, Z o. o., 14-106 Szyldak, Szyldak, ul. Gdańska 10, powiat: ostródzki, woj: warmińsko-mazurskie, (089) 6476664, 6470471, 0609666225, fax: 6476684

Maryna E - 70 t, Accent O - 140 t, Ania E - 20 t, Anielka E - 70 t, Anielka O - 70 t, Aster O - 70 t, Bila O - 70 t, Lady Claire O - 80 t, Sante Kl.A - 70 t, Fresco Kl.A - 140 t.

36. Zamarte: Hodowla Ziemniaka Zamarte Sp. Z o. o., 89-430 Kamień Krajeński, Zamarte 33, powiat: sepoliński, woj: kujawsko-pomorskie, /052/ 38 81 576, 38 81 564, fax: 38

81 574, e-mail: zamarte@hzz-ziemniak.com.

Aster E - 280 t, Denar O - 350 t, Orlik E - 240 t, Ruta E - 225 t, Lord O - 30 t, Mors SE - 120 t, Drop O - 40 t, Drop SE - 200 t, Kuba E - 230 t, Lord SE - 400 t, Bila E - 80 t, Mors E - 80 t, Triada SE - 25 t, Triada E - 35 t, Alicja O - 70 t, Jasia O - 70 t, Bzura SE - 70 t, Bard E - 230 t, Bard O - 100 t, Bzura E - 330 t, Sumak SE - 50 t, Bard Kl.A2 - 80 t, Bila SE - 140 t.

37. ZDHAR-Bonin: Zakład Doświadczalny Hodowli i Aklimatyzacji Roślin, 76-009 Bonin, powiat: koszaliński, woj: zachodniopomorskie, /094/ 34 26 962, /094/ 34 21 654, fax: /094/ 34 24 384

Drop Kl.A - 60 t, Aksamitka O - 50 t, Aksamitka E - 260 t, Aksamitka SE - 120 t, Orlik O - 50 t, Aster E - 80 t, Albina E - 125 t, Irys E - 25 t, Ruta E - 100 t, Beata E - 100 t, Drop O - 70 t, Jasia O - 30 t, Bila Kl.A - 40 t, Danusia E - 110 t, Beata SE - 20 t, Barycz SE - 30 t, Balbina SE - 40 t, Alicja O - 40 t, Gabi O - 500 t, Gabi E - 70 t, Gabi SE - 50 t, Balbina E - 360 t Cedron E - 290 t.

38. Ziemplux: Przedsiębiorstwo Nasiennno-Handlowe "ZIEMPLUX" Sp. z o.o., 21-400 Łuków, ul. Warszawska 81, powiat: łukowski, woj: lubelskie, /025/ 79 82 141

Wiking O - 20 t, Jasia Kl.A - 60 t, Muza Kl.A2 - 30 t, Orlik Kl.A2 - 40 t, Salto O - 15 t, Wolfram O - 20 t, Tokaj Kl.A - 25 t, Beata Kl.A2 - 50 t, Salto Kl.A2 - 80 t, Balbina Kl.A2 - 50 t, Aster Kl.A2 - 30 t, Aster O - 10 t, Ania Kl.A - 170 t, Irga Kl.A2 - 40 t, Baszta Kl.A2 - 100 t.

39. Ziemrol: Firma Handlowa "ZIEMROL", 21-307 Ulan, Sobole 95, powiat: radzyński, woj: lubelskie, /083/ 35 18 267, fax: /083/ 35 17 903

Baszta Kl.A2 - 150 t, Bila Kl.A2, Albina Kl.A2 - 25 t, Drop O - 30 t, Bila E, Balbina Kl.A2 - 250 t, Orlik Kl.A2 - 60 t, Beata Kl.A2 - 45 t, Ibis Kl.A2 - 150 t, Sante Kl.A - 100 t, Aster Kl.A2, Bard Kl.A - 60 t, Ruta Kl.A, Ruta E, Muza E, Wolfram O - 60 t, Zeus O - 50 t, Triada Kl.A2 - 50 t, Muza Kl.A2 Aster E.

W gospodarstwie Pana Roberta Hołoda z Podedwórza prowadzona była demonstracja na temat: "Uprawa kukurydzy na ziarno". Celem tej demonstracji było sprawdzenie technologii uprawy kukurydzy na ziarno i uzyskanie wysokiego plonu ziarna.

Wspólnie z rolnikiem wybra-
liśmy pole, które w roku
2000 miało przebadaną glebę w Sta-
cji Chemiczno-Rolniczej w Lubli-
nie na cztery podstawowe składni-
ki (Fosfor, Potas, Magnez i Wapń),

Kukurydza na ziarno

pH wyniosło do 6, a zawartość fos-
foru, potasu i magnezu była na po-
ziomie średnim. Zastosowano
nawożenie nawozem Polimag 305
w dawce 60 kg na każdą spodzie-
waną tonę plonu ziarna czyli $8 \text{ t} \times 60 = 480 \text{ kg/ha}$. Z nawozów azo-
towych zastosowano RSM w daw-
ce $\text{N} = 93 \text{ kg/ha}$. Trzeba też za-
znać, że na tym polu stosowany
był obornik w dawce 30 t/ha.

Ponieważ przedplonem dla ku-
kurydzy były zboża więc
uprawa gleby składała się z upra-
wek późniejszych (podorywka pie-
lęgnowana bronowaniem) i orki
przedzimowej przykrywającej
obornik. Wiosną uprawa gleby mia-
ła na celu zachowanie wody glebo-
wej i wymieszanie nawozów z
glebą, dlatego też w II dekadzie
kwietnia rozsiano nawozy i wyko-
nano płytkie kultywatorowanie z
bronowaniem. Przed siewem gle-
bę doprawiono kultywatelem wąsko-
zębowym z wałem strunowym.
Zastosowanie takiego agregatu
uprawowego umożliwiło rozkru-
szenie brył, wyrównanie pola i
spulchnienie roli do głębokości sie-
wu nasion tj. 6 cm.

Nasiona wysiano 4 maja
2001 r. siewnikiem punkto-
wym do kukurydzy typu S 100 pro-
dukcji PMPZ "MEPROZET" w
Międzyrzeczu Podlaskim. Jest to
siewnik mechaniczny, który
umożliwia uzyskanie odpowied-
niej gęstości siewu i głębokości
umieszczenia nasion w glebie.
Kukurydę rozsiano w rzędy co 75
cm i co 15 cm w rzędzie na

głębokość 6 cm uzyskując obsa-
dę 88 500 roślin na hektarze. Taka
obsada była w czasie wschodów
bo materiał siewny był bardzo do-
bry. Jest to ważne w technologii
ziarnowej, ponieważ zbyt duże

zagęszczenie powoduje zmniej-
szenie wielkości kolb lub ich zu-
pełny brak, a w konsekwencji spa-
dek plonu. Obsadę roślin w trak-
cie dojrzwania oceniam na 85 000
ponieważ w trakcie wegetacji
część roślin wypadła.

Nasiona użyte do siewu pocho-
dziły z firmy KWS: Dragon
FAO 190; Galix FAO 220; San-
tiago 230; Monopol FAO 240;
Fjord FAO 250; Etendard FAO
260. Charakterystyka tych odmian
podawana jest w materiałach re-
klamowych firmy KWS. Należy
zaznaczyć, że do siewu powinno
się używać wyłącznie nasiona mie-
szańców zalecanych na danym re-
jonie. Niedopuszczalne jest wysie-
wać nasiona o nieznanym pocho-
dzeniu, a także pochodzących z
własnej reprodukcji. Mają one
przeważnie zmniejszoną siłę kieł-
kowania i wydają rośliny o znacz-
nie gorszych możliwościach plo-
notwórczych. Nasiona kukurydzy
sprzedawane są w workach zawie-
rających ściśle określoną liczbę
nasion (przeważnie 50 000 szt)
tzw. porcja żywych nasion.

Zwalczanie chwastów prze-
prowadzono po wschodach
kukurydzy w fazie dwóch liści gdy
chwasty już zaczynały wschodzić
preparatem Primextra Gold 720 SC
w dawce 3 l/ha. Preparat zadziałał
skutecznie na wszystkie chwasty
włącznie z chwastnicą jedno-
stronną.

Choroby, które mogą wystąpić
w kukurydzy to: głównie gu-
zowata, zgnilizna korzeni i zgorzel

podstawy łodygi, a także rzadziej wy-
stępująca drobna plamistość liści ku-
kurydzy. Od chorób tych zabezpie-
czamy się najskuteczniej zaprawia-
niem nasion. Nasiona wysiane przez
rolnika były już zaprawione zaprawą
Vitavax 200 FS. Chorób na plantacji
w czasie wegetacji nie stwierdzono.

Szkodniki jakie mogą wystąpić na
kukurydzy to: ploniarka zbo-
żówka, omacnica prosowianka, lar-
wy z rodziny sprężykowatych zwa-
ne drutowcami, ptaki i zwierzyzna
łowna. Zaobserwowano nieliczne
drutowce, które zniszczyły kilka
roślin na poletku demonstracyjnym.

W czasie wegetacji były okre-
sy niesprzyjające do rozwo-
ju kukurydzy do których można zali-
czyć w tym roku miesiąc maj i I po-
łowa czerwca, gdzie po siewie,
gdzie brakowało opadów a tempera-
tura wynosiła poniżej 12°C . Należy
stwierdzić, że odmiany uprawiane
na demonstracji dobrze zniosły chłody
wiosenne. Drugim okresem nie-
sprzyjającym była II połowa lipca
(również brak opadów).

W warunkach Polski głów-
nym czynnikiem ograni-
czającym plonowanie jest niedo-
statek opadów co uwidacznia się
w plonie kolb, który jest wprost
proporcjonalny do ilości opadów
w okresie wegetacji. Szczególnie
ważne są opady w lipcu i sierp-
niu, a zwłaszcza na ich przełomie.
Na poletku demonstracyj-
nym są odmiany różnej wczesno-
ści dlatego reakcja na opady po-
winna być różna.

Zbiór kukurydzy na ziarno bę-
dzie dokonywany w miesią-
cu listopadzie dlatego dalszą infor-
mację o tej demonstracji podana
będzie w następnym numerze Do-
radztwa Rolniczego. ■

Krzysztof Chilczuk
PZDR Parczew

Wapnowanie pól późną jesienią

Jednym z bardzo ważnych czynników sprzyjających skutecznemu działaniu wapna w glebie jest możliwe dokładne wymieszanie nawozu wapniowego z warstwą orną. Chodzi o to, aby stopień odkwaszenia gleby w całej warstwie korzeniowej roślin, był możliwie wyrównany. Przy niedokładnym rozsiewie i złym wymieszaniu nawozu wapniowego z glebą w niektórych miejscach warstwy ornej następuje tzw. przewapnowanie, a w innych odczyn pozostaje nadal zbyt niski. Tak wykonane wapnowanie gleby nie daje oczekiwanych efektów produkcyjnych. Wymieszanie nawozu wapniowego z glebą można dokonać przy okazji wykonywania zabiegów uprawowych / podorywka, bronowanie, orka /. Im tych zabiegów po rozsianiu nawozu wapniowego jest więcej, tym lepsze jest jego wymieszanie z glebą. Dlatego najlepszym terminem wapnowania jest okres późniwny. Wiadomo jednak jest, że wykonanie wapnowania tuż po żniwach, na ściernisko, nie w każdym gospodarstwie jest możliwe. Otóż, jeżeli po żniwach nie zwapnowano pól na których mają być uprawiane rośliny jare - to zawsze istnieje możliwość rozsiewu wapna wczesną lub późną jesienią - przed orką zimową. Jeśli nawilgotnienie gleby pozwala, to bardzo pożądane jest kultywatorowanie lub przynajmniej bronowanie rozsianego wapna. Jeśli natomiast gleba jest zbyt mokra i zachodzi obawa tzw. mazań się roli to lepiej zrezygnować z powierzchniowych uprawek. Wówczas nawóz wapniowy przykrywamy bezpośrednio orką zimową. Wiadomo, że za pomocą orki nie wymiesza się wapna bardzo dokładnie z glebą, ale wykonane w tym czasie wapnowanie jest bardziej korzystne niż w zimie / na zamrożniętą glebę/ lub na wiosnę tuż przed siewem roślin. Zaletą wapnowania późno - jesienniego jest to, że może być zastosowana pełna

dawka tego nawozu, właściwa dla odpowiedniego odkwaszenia całej warstwy ornej. Nadto na ogół większe wówczas nawilgotnienie gleby i dość długi okres, od wapnowania do zasiewu roślin umożliwiają przemieszczanie się wapnia i jego reakcję z glebą, a zatem sprzyjają w pewnym stopniu wyrównaniu się odczynu gleby. W doświadczeniach stwierdzono, że wapnowanie wykonywane w jesieni chociaż nie daje tak dobrych rezultatów jak wapnowanie w lecie, ale w stosunku do wapnowania wiosennego powoduje w pierwszym roku po zabiegu około 30% przyrost plonu roślin. W wielu wypadkach bardziej korzystny wpływ wapnowania jesienniego niż wiosennego ujawniał się także w latach późniejszych. Wielkość dawki nawozu wapniowego zależy od wartości pH, żyzności gleby

oraz od głębokości wykonywanej orki. Im gleba jest cięższa, bardziej zwięzła, większy udział w jej składzie mechanicznym stanowią najdrobniejsze cząstki mineralne, tym ilość wapnia potrzebna do zmiany pH /o taką samą wartość/ powinna być większa i odwrotnie. Dostosowanie odpowiedniej dawki nawozu wapniowego do odczynu i kategorii gleby jest szczególnie ważne i nie można tego zalecenia lekceważyć. Należy również przestrzegać zasady, aby na gleby zwięzłe stosować bardziej aktywne nawozy wapniowe czyli w formie tlenkowej lub mieszanej, zaś na gleby lekkie wysiewać wapno w znacznie łagodniej działającej formie węglanowej. Na gleby ubogie w magnez, bardzo wskazane są nawozy wapniowo - magnezowe.

Bohdan Grochoła

Grzegorz Suchorab „ROLOPRYSK”

tel. (083) 356 51 96 w godz. 7-20

Przewłoka 47a 21-200 Parczew

- Stacja kontroli i modernizacji opryskiwaczy polowych i sadowniczych
- Naprawa sprzętu rolniczego oraz samochodów osobowych
- Atestacja opryskiwaczy wykonywana na miejscu oraz w terenie po uzgodnieniu z grupą rolników

PPUH „ROLBUD”

Spółka jawna 21-200 Parczew

ul. 11 Listopada 82

tel. 083 355 06 39

ul. Składnicowa

tel. 083 355 12 06

oferuje: nawozy
materiały budowlane

Porady pszczelarskie

Miód żywi i leczy (część I)

Miód jest naturalnym produktem spożywczym, wytwarzanym przez pszczołę miodną z nektaru lub spadzi, a także z obu tych surowców. Wykazuje on działanie zarówno odżywcze, jak i lecznicze.

Od zarania dziejów wykorzystywane były cenne właściwości miodu i innych produktów pszczelich. W starożytnym Egipcie, Asyrii, Grecji i Rzymie wykorzystywano także antybakteryjne wartości tych produktów, o czym świadczy rytualne balsamowanie ziół. W papiirusie Ebersa, pochodzącym z 1555 roku przed Chrystusem, obok 900 recept ziołowych, znaleziono zapis o wykorzystywaniu przez Egipcjan miodu do leczenia ran, oparzeń, zatruc a także chorób oczu i wątroby.

Starożytni Grecy stosowali miód do oczyszczania ran a Hipokrates, do leczenia chorób wątroby, płuc i oskrzeli.

Słynny w polskiej historiografii kronikarz Gall Anonim, opisujący czasy pierwszych Piastów, również podkreślał szczególną rolę miodu, zarówno w leczeniu jak i w konsumpcji.

W późniejszych wiekach wielkimi zwolennikami terapii miodowej byli: ksiądz Sebastian Kneipp oraz amerykański lekarz Jarvis.

Stwierdzenie Hipokratesa (460-377 p.n.e.), Ojca medycyny, że „dobrze jest, gdy pokarm jest lekarstwem, a lekarstwo pokarmem”, odnalazło w idei apiterapii swoje uzasadnienie.

Wartość kaloryczna 1 kilograma miodu odpowiada 3200 - 3300 kcal. Kilogram miodu odpowiada wartości kalorycznej 31 litrów mleka, 3 kilogramów cielęciny, 4 kilogramów ryb, 5 kilogramów winogron

czy 16 kilogramów pomidorów. Miód jest łatwo przyswajalny przez ludzki organizm. Spożycie w ciągu dnia 200-400 gramów tego produktu nie wywołuje żadnych negatywnych skutków. Miód powinien być spożywany przez dzieci i młodzież.

Ponieważ wpływa na przyrost wagi, wzmacnia ogólną odporność organizmu oraz ułatwia rozwój umysłowy. Ze względu na swoje walory energetyczne miód powinien być spożywany przez wszystkich, którzy mają wyczerpującą pracę zawodową tak pod względem fizycznym, jak i psychicznym.

Ostatnio przeprowadzone badania naukowe dowiodły, że miód działa uspokajająco, odprężająco a nawet naczennie. Dlatego, aby stłumić poczucie niepokoju lub stany lękowe, należy jeść więcej miodu.

Miód wzmacnia odporność organizmu chroniąc go przed infekcjami. Lecznicze oddziaływanie miodu wynika z jego wpływu na metabolizm komórkowy i układowy. Miód działa antybakteryjnie dzięki obecności inhibin zarówno na bakterie Gram-dodatnie, jak i Gram-ujemne. Miód działa bodźcowo na układ immunologiczny człowieka. Pomaga regenerować tkanki i jest naturalnym środkiem przeciwbólowym.

Profilaktyczne podawanie miodu ma szczególne znaczenie dla ludzi, którzy w swojej pracy zawodowej mają kontakt z metalami ciężkimi lub pracują w zapyłonych pomieszczeniach. Profesor Tabershow ze Stanów Zjednoczonych stwierdził, że spożywanie miodu zapobiegało lub znacznie opóźniało występowanie pylicy u robotników tartacznych.

Miód, dzięki dużej zawartości cukrów prostych, tj. glukozy i fruktozy, jest biopreparatem o istotnym

znaczeniu w profilaktyce medycznej. Chroni organizm człowieka przed patogennym działaniem toksyn, pochodzących z zanieczyszczonego środowiska naturalnego i z takich używek jak nikotyna, kawa i alkohol. Jego odtruwające działanie polega na wiązaniu i uruchamianiu w proces glikozydacji wielu zalegających i zagrażających organizmowi substancji trujących, m.in. przez uzupełnienie niedoborów magnezu i żelaza. Glukoza odżywia komórki wątroby. A wraz z produktami metabolizmu wątroby, kwasami: glukuronowym i piroglukuronowym, które wiążą się ze związkami toksycznymi w łatwo rozpuszczalne w wodzie połączenia, ułatwia ich wypłukiwanie poprzez nerki z organizmu. Fruktoza zaś zwiększa zapas glikogenu w wątrobie, co przyspiesza procesy przemiany materii w tkankach.

Poszczególne miody nektarowe i spadziowe wykazują często różnorodną przydatność leczniczą.

Tam, gdzie dominuje roślinność jednego gatunku można pozyskać miody odmianowe. Spośród nich wyróżniamy: akacjowy, gryczany, koniczynowy, lipowy, malinowy, mniszkowy, nostrzykowy, rzepakowy, spadziowy, wielokwiatowy, wrzosowy.

Najczęściej jednak miód pochodzi z nektaru kwiatów różnych roślin.

Na terenach środkowo-wschodniej Polski głównie można uzyskać miód wielokwiatowy z udziałem nektaru roślin sadowniczych, mniszka lekarskiego, kruszyny, akacji, maliny i innych oraz miód rzepakowy, lipowy, gryczany, rzadziej natomiast spadziowy.

Miód wielokwiatowy

Pochodzi z nektaru zbieranego przez pszczoły z różnych roślin uprawnych, łąkowych, leśnych i górskich. Ma barwę jasnokremową, ale i herbacianą. Po skryształizowaniu jest jasnoszary lub jasnobrązowy. Ten miód ma bardzo silny zapach podobny do zapachu wosku. Smak bardzo różnorodny

Ciąg dalszy na s. 12 ➡

➔ zależny od mieszanki nektarów przyniesionych do ula. Na walory odżywcze i lecznicze miodu wielokwiatowego decydujący wpływ ma właśnie różnorodność roślin miododajnych, z których pszczoły zbierały pożytek.

Miód wielokwiatowy stosowany jest szczególnie w chorobach alergicznych. Mnogość różnych antygenów pyłkowych pozwala na stosowanie go w myśl podstawowej zasady homeopatycznej: "similia similibus curantur" (podobne podobnym lecz).

Spożywanie miodu wielokwiatowego potwierdza słuszność tezy Paracelsusa, czołowego przedstawiciela renesansowej filozofii przyrody, który głosił: "Szukacie aptek - góry i lasy, łąki i pola oto wasze apteki".

Miód rzepakowy

W stanie płynnym jest bezbarwny albo w kolorze słomkowym. Po skryształowaniu jest barwy białokremowej. Kryształuje szybko ze względu na dużą zawartość glukozy, przyjmując konsystencję maziastą. Zapach ma słaby, zbliżony do zapachu kwitnącego rzepaku.

Barwa miodu rzepakowego jak i jego właściwości farmakologiczne zależne są od rzepaku, z którego zebrany był nektar. Ta roślina zawiera olejki eteryczne, garbniki, goryczki, flawonoidy, sole mineralne, kwas nikotynowy, witaminy z grupy B, a także witaminy K, C oraz kumarynę, saponiny i ślady alkaloidów. Nektar rzepaku jest najbogatszy w aminokwasy. W 100 gramach jego suchej masy znajduje się 9,8% aminokwasów w tym ponad 50%, to kwas glutaminowy. Wątroba bardzo łatwo przyswaja miód rzepakowy, ponieważ zawiera on prawie wyłącznie cukry proste (z przewagą glukozy).

Miód rzepakowy stosowany jest w chorobach układu krążenia (miażdżycy), w chorobach wątroby oraz przy stanach zapalnych górnych dróg oddechowych a także przy schorzeniach skóry. Dzięki

zawartej w miodzie acetylocholinie, spożywanie tego miodu wpływa pozytywnie na gospodarkę węglowodanowo-tłuszczową mięśnia sercowego. Wydolność mięśnia sercowego poprawiają także wysokoenergetyczne składniki miodu rzepakowego.

Miód ten wyrównuje w organizmie niedobory potasu. Obniża ciśnienie krwi. Wpływa także na poprawę bilansu magnezu w ustroju, co jest istotnym elementem w przeciwdziałaniu miażdżycy. Miód rzepakowy poprawia zaopatrzenie mięśnia sercowego w tlen i elementy odżywcze, powoduje demarkację tkanek ropnych i martwiczych. Przyspiesza proces ziarninowania, a w następstwie, gojenia się ran. Stosowany zewnętrznie, w przypadku oparzeń, zapobiega tworzeniu się pęcherzy i związanych z nimi infekcji.

Miód lipowy

Wyróżnia się nie tylko silnym aromatem, przypominającym woń kwiatów lipy, ale i dość ostrym, pikantnym, a często nawet lekko gorzkim smakiem. Płynny ma barwę zielonkawożółtą do jasnobursztynowej. Po skryształowaniu ma konsystencję drobnoziarnistą, a nawet krupkowatą, zmieniając swoją barwę na białożółtą lub żółcistożółtą.

Kwiaty lipy zawierają olejki eteryczne, np. hesperydinę, garbniki i goryczki, saponiny, kwas askorbinowy, cukry, воск, karoten. Dzięki tym związkom miód wykazuje działanie napotne, przeciwgorączkowe, przeciwskurczowe, uspokajające, wykrztuśne. Spożywanie miodu lipowego wpływa na obniżenie ciśnienia krwi.

Ten miód jest stosowany w leczeniu ostrych i przewlekłych chorób przeziębieniowych, angin, zapalenia zatok obocznych nosa, zapalenia oskrzeli, w chorobach dróg moczowych, schorzeniach reumatycznych oraz przy nerwicach. Jest zaliczany do miodów o wysokiej aktywności antybiotycznej.

Miód gryczany

Podobnie jak miód akacjowy zawiera dużo fruktozy. Zabarwienie ma ciemne aż do brunatnego. Przechowywany przez dłuższy czas w warunkach, umożliwiających dostęp światła, zmienia barwę do ciemnobrunatnej, prawie czarnej. Kryształuje, tworząc grube, twarde kryształki, osadzające się w płynnym osoczu miodowym. Po kryształizacji przyjmuje na ogół barwę brązową.

Ma bardzo silny zapach, przypominający zapach kwiatów gryki. Smak ma ostry, a nawet lekko piekący.

Gryka obok słodkich migdałów, pomarańczy, jęczmienia, owsa, kukurydzy, soi, selera, fasoli, orzechów włoskich wyróżnia się szczególnie wysoką zawartością magnezu. Dlatego zaliczamy ją do diety antynowotworowej. Miód gryczany wykazuje znaczną aktywność fosfatazową, polegającą na hydrolizie estrów kwasu fosforowego z glicerolem, cukrami i białkami. Ziele gryki zawiera rutynę (nawet do 5%). Jednak ulega ona rozkładowi w procesie dojrzewania miodu i dlatego w miodach dojrziałych rutyny już nie stwierdzamy. W miodzie gryczanym jest dużo witaminy C (do 120 mg). Odnacza się także wysoka aktywnością antybiotyczną.

Miód gryczany stosowany jest w leczeniu schorzeń układu krążenia - szczególnie na tle miażdżycowym. Także w chorobach wątroby i przy osłabieniu wzroku, słuchu i pamięci ten miód jest bardzo przydatny. Cukry proste, tj. glukoza i fruktoza, eliminując cukier buraczany (sacharozę), zmniejszają istotne czynniki ryzyka w chorobach krążenia.

Podawanie miodu

Miód powinien być spożywany, w postaci czystej lub z pieczywem, na godzinę przed posiłkiem. Jego trawienie, podobnie jak soków owocowych, trwa od półtorej do dwóch godzin. Miód można rozpuszczać w płynach, na przykład w mleku,

Informacje rynkowe

Z dniem 26 października Rada Polityki Pieniężnej obniżyła o 1,5 punkta podstawowe stopy procentowe. Powoduje to również zmianę oprocentowania kredytów rolniczych z dopłatami ze środków Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Oprocentowanie tych kredytów uzależnione jest od stopy redyskonta weksli.

W związku z obniżeniem stopy redyskonta weksli z 17% na 15,5% oprocentowanie kredytów na inwestycje w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach oraz na tworzenie nowych miejsc pracy aktualnie wynosi 8,91 - 9,69% (dotychczas 9,78 - 10,63%).

Oprocentowanie kredytów na utworzenie lub urządzenie gospodarstwa rolnego przez Młodych Rolników, na zakup ziemi oraz na likwidację skutków klęsk żywiołowych aktualnie wynosi 3,88% (dotychczas 4,25%).

Oprocentowanie kredytów objętych programami branżowymi aktualnie

Tańsze kredyty rolnicze

wynosi 4,46 - 4,84% (dotychczas 4,89 - 5,31%).

Zmniejszyło się również oprocentowanie kredytów na zakup środków obrotowych do produkcji rolnej - popularnie zwanych nawozowymi z 6,8% na 6,2% oraz kredytów skupowych.

Warto również przypomnieć, że jest to już piąta obniżka stóp procentowych w tym roku. Poprzednie nastąpiły w

marcu, czerwcu i sierpniu. Pierwsza obowiązywała od 1 marca, obniżono wtedy stopę redyskonta weksli z 21,5% do 20,5%. Druga obowiązywała od 29 marca, a stopę redyskonta obniżono z 20,5% do 19,5%. Trzecia obowiązywała od 27 czerwca, a stopę redyskonta obniżono z 19,5% do 18%. Czwarta obowiązywała od 23 sierpnia, a stopę redyskonta obniżono z 18% do 17%. ■

Oprocentowanie płacone przez kredytobiorcę w liniach:			
współczynnik	IP, MP	BR	MR, KZ, KL
1,15 - 1,25	8,91 - 9,69 %	4,46 - 4,84 %	3,88 %

kredytu „nawozowego” wynosi 0,4 stopy redyskonta weksli tj. 6,2%.

- Przeciętna powierzchnia użytków rolnych - 6,30 ha.
- Ceny gruntów ornych w zł za hektar - od 1 października 2001 r.

Grunty ogółem	Klasa I - II	Klasa III - IV	Klasa V - VI
4 500	6 477	4 502	2 520

Alina Żurkowska

Pożyczka na tworzenie nowych miejsc pracy

ARiMR udziela pożyczek nieoprocenowanych przeznaczonych na tworzenie stałych miejsc pracy w działalnościach pozarolniczych w gminach wiejskich, miejsko-wiejskich oraz miastach do 20 tysięcy mieszkańców.

Z wnioskiem o pomoc Agencji w finansowaniu w zakresie małej przedsiębiorczości może wystąpić osoba fizyczna lub prawna prowadząca bądź podejmująca wszelkiego rodzaju działalność gospodarczą poza rolnictwem. W przypadku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą liczba zatrudnionych w nich pracowników w dniu złożenia wniosku nie może przekraczać 50-ciu osób.

W sytuacji gdy wnioskodawcą jest osoba rozpoczynająca działalność, nowe miejsca pracy mogą być przeznaczone również dla właściciela.

Pożyczka jest udzielana poprzez banki działające w imieniu i na rzecz Agencji. Na terenie naszego działania pożyczek tych udzielają: Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., Bank Unii

Gospodarczej S.A., Lubelski Bank Regionalny S.A., Polski Kredyt Bank S.A.

Pomoc Agencji może być przyznana pod warunkiem posiadania przez wnioskodawcę środków własnych w wysokości 30% kosztów przedsięwzięcia i nie może być większa niż 20 000 zł na jedno nowe miejsce pracy. Kwota pożyczki nie może przekraczać 200 000 zł dla jednego podmiotu.

Dopuszcza się możliwość przeznaczenia do 50% udzielonej pożyczki na sfinansowanie środków obrotowych potrzebnych do uruchomienia przedsięwzięcia. Pożyczkobiorca jest zobowiązany do udokumentowania kwoty pożyczki oraz środków własnych fakturami lub innymi dokumentami stwierdzającymi zakup. Formą udziału własnego mogą być środki pieniężne, równowartość zakupionych z własnych funduszy lub wniesionych materiałów i środków trwałych, a także wykonanych usług związanych z realizacją przedsięwzięcia.

Splata pożyczki musi nastąpić przed upływem 4 lat od daty jej udzielenia z możliwością uzyskania 12 miesięcznego okresu karencji. Pożyczka jest nieoprocenowana. Jedynym kosztem jest prowizja bankowa wynosząca do 6% wartości pożyczki.

Utworzenie nowych miejsc pracy musi nastąpić po podpisaniu umowy z bankiem, nie później niż w ciągu 30 dni od dnia, postawienia do dyspozycji pożyczkobiorcy ostatniej transzy pożyczki.

W przypadku tworzenia nowych miejsc pracy w miastach położonych na terenie gmin miejsko-wiejskich oraz miastach do 20 tysięcy mieszkańców, co najmniej 80% nowo zatrudnionych osób musi na stałe zamieszkiwać na terenach wiejskich.

Pożyczkobiorca jest zobowiązany utrzymać zaplanowany stan zatrudnienia łącznie z nowo utworzonymi miejscami pracy przez okres trwania spłaty pożyczki.

Dokończenie na s.2 ➔

Notowania cen targowiskowych sporządzone przez oddział WODR w Grabanowie (Ceny w zł za jednostkę)

Lp	Wyszczególnienie	J.M	Wisznice 22.10.2001 poniedziałek	Parczew 23.10.2001 wtorek	Piszczac 24.10.2001 środa	Radzyń Podlaski 24.10.2001 środa	Biała Podlaska 25.10.2001 czwartek	Łuków 25.10.2001 czwartek	Międzyrzec Podlaski 25.10.2001 czwartek
1.	Pszenica	dt	-	46	45-50	46	50	50	45-50
2.	Pszennyto	dt	-	-	40	40	40-45	-	40-42
3.	Żyto	dt	-	-	35	35	-	-	35
4.	Owies	dt	-	-	35	35	35-38	36	36-37
5.	Jęczmień	dt	-	-	-	50	45-50	45	46
6.	Mieszanka zboż.	dt	-	34-35	35-40	36	35-38	40	42
7.	Kukurydza	dt	-	-	40-45	-	-	-	-
8.	Kapusta	dt	25-30	25-30	20-25	30	20	-	25-30
9.	Cebula	dt	-	-	-	-	80	-	-
10.	Marchew	dt	-	-	-	-	70	-	-
11.	Ziemniaki	dt	-	25	25	20-25	25	30	20-25
12.	Prosięta 10-15 kg	para	220-240	-	230-250	240-250	200	260	240
13.	Prosięta pow. 15 kg	para	250-280	220-280	270-280	250-280	250-300	300	260-280
14.	Króliki	kg	-	3.50	-	-	-	-	-
15.	Jaja	szt.	0.25-0.30	0.28-0.34	0.28-0.30	0.25-0.35	0.25-0.36	0.25-0.32	0.15-0.36
16.	Jabłka	kg	0.50-1.30	0.60-1.30	0.80-1.30	0.80-1.80	0.50-1.50	-	0.80-1.30
17.	Gruszki	kg	1.50-2.50	1.50-2.00	1.50-2.50	1.50-2.00	0.80-2.50	2.00-2.50	1.50-2.50
18.	Orzech włoski	kg	-	2.00-3.00	-	-	-	-	-
19.	Sliwki	kg	-	-	1.20-1.50	-	1.80-2.00	-	-
20.	Cebula	kg	0.60-1.00	0.60-1.20	0.80-1.00	0.80-1.00	1.00	1.00	1.00
21.	Czosnek	szt.	-	0.50-1.00	-	-	-	0.60	-
22.	Czosnek	kg	6.00	5.00-6.00	5.50-6.00	-	-	-	-
23.	Brokuły	szt.	-	1.50-2.00	-	-	-	-	-
24.	Brokuły	kg	-	-	-	-	-	3.50	-
25.	Kalafior	szt.	1.50-2.50	1.00-2.00	1.50-2.50	1.50-2.00	1.50-2.00	-	1.20-2.50
26.	Kalafior	kg	-	-	-	-	-	2.50	-
27.	Kapusta	kg	-	-	-	-	-	1.20	-
28.	Kapusta	szt.	1.00-2.00	0.30-0.70	1.00-2.00	0.50-1.50	1.00-2.00	-	1.20-2.00
29.	Kapusta pekińska	szt.	1.50-2.00	-	-	-	-	-	-
30.	Kapusta pekińska	kg	-	1.80-2.00	-	-	2.50-3.00	2.50	-
31.	Kapusta kiszona	kg	-	-	-	-	1.50	-	2.00
32.	Ogórek	kg	-	-	-	-	-	3.50	1.50-2.00
33.	Pomidory	kg	1.50-2.50	1.00-1.80	1.80-2.50	1.00-3.00	1.50-2.50	2.00	1.50-2.50
34.	Papryka	kg	2.00-3.50	1.50-3.00	2.50-3.80	3.40	2.50-3.80	2.50-3.00	2.00-3.60
35.	Pieczarki	kg	-	3.50-5.00	-	4.00	4.00	4.50	4.50
36.	Marchew	kg	0.80	0.50-1.00	0.80	0.70-1.00	1.00	0.60	0.60-0.80
37.	Miód	kg	14.00-16.00	14.00	14.00-16.00	-	-	18.00	-
38.	Buraki czerwone	kg	0.70-0.80	0.40-1.00	0.80-1.00	0.60-0.80	0.80	0.80	0.80
39.	Seler	szt.	-	0.50-1.00	-	-	-	-	-
40.	Seler	kg	2.00	-	2.00	2.00	3.00	2.00	2.00
41.	Por	kg	2.00	-	-	-	2.50	2.00	2.00
42.	Por	szt.	-	1.00-1.50	-	-	-	-	-
43.	Pietruszka	kg	2.00	2.00-3.00	1.50-2.00	1.50-2.00	3.00	-	2.00
44.	Pietruszka	pęczek	-	1.00	-	-	-	-	-
45.	Ziemniaki	kg	0.40-0.50	0.40-0.60	0.40-0.50	0.25-0.30	0.50-0.80	-	0.50-0.60
46.	Rzodkiewka	pęczek	-	1.00	-	-	-	1.50	-
47.	Salata	szt.	-	-	-	-	0.70-0.80	-	-
48.	Pestka dyni	kg	3.80-4.20	-	-	-	-	-	-

Ubiegający się o niniejszą pożyczkę składa w banku współpracującym z Agencją wniosek na formularzu wg wzoru określonego przez Prezesa Agencji wraz z załącznikami takimi jak: plan przedsięwzięcia, zaświadczenie o nie zaleganiu z opłatami (ZUS, KRUS) i podatkami oraz inne wymagane przez bank dokumenty.

Szczegółowych informacji na temat zasad udzielania pożyczki można uzyskać w najbliższej placówce Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

Alina Żurkowska

Wisznice:	prosięta	podaż mała	popyt duży
Parczew:	zboża	podaż mała	popyt mały
	prosięta	podaż średnia	popyt średni
Piszczac:	zboża	podaż średnia	popyt mały
	prosięta	podaż średnia	popyt średni
Radzyń Podl.:	zboża	podaż średnia	popyt mały
	prosięta	podaż średnia	popyt średni
Biała Podl.:	zboża	podaż duża	popyt mały
	prosięta	podaż średnia	popyt średni
Łuków:	zboża	podaż mała	popyt średni
	prosięta	podaż mała	popyt duży
Międzyrzec Podl.:	zboża	podaż średnia	popyt średni
	prosięta	podaż duża	popyt średni

Ceny z targowisk w Polsce w okresie 15.10.2001 - 19.10.2001r.

Lp.	Województwo	Targowisko	Pszenica zł/dt	Żyto zł/dt	Jęczmień zł/dt	Ziemiaki zł/dt	Prosięta zł/parę	Cebula zł/kg
1.	Dolnośląskie	Milicz	39	32	35	60	240	1,20
2.	Dolnośląskie	Wolów	54	30	42	70	200	1,50
3.	Kujawsko-Pomorskie	Brodnica	54	40	48	40	290	1,40
4.	Kujawsko-Pomorskie	Koronowo	50	-	48	50	260	1,00
5.	Łódzkie	Pajęczno	53	39	49	45	260	1,25
6.	Łódzkie	Tuszyn	50	39	48	50	290	1,00
7.	Lubelskie	Biała Podl.	50	38	45	23	-	1,20
8.	Lubelskie	Wisznice	-	-	-	-	280	0,85
9.	Lubelskie	Chełm	42	-	-	37	230	1,30
10.	Lubelskie	Opole Lub.	43	38	38	38	247,5	0,90
11.	Lubuskie	Drezdenko	50	37	38	50	250	1,00
12.	Lubuskie	Żary	60	50	50	50	280	1,20
13.	Małopolskie	Tarnów	60	-	60	60	270	1,20
14.	Małopolskie	Zakliczyn	50	45	56	50	280	1,20
15.	Mazowieckie	Ostrołęka	55	32	60	30	300	0,90
16.	Mazowieckie	Pułtusk	49	31	46	25	245	0,90
17.	Mazowieckie	Sierpc	45	37	44	30	300	-
18.	Mazowieckie	Szydłowiec	55	30	50	45	280	1,00
19.	Opolskie	Kędzierzyn-Koźle	-	-	-	60	200	1,50
20.	Podkarpackie	Mielec	54	45	52	50	275	1,50
21.	Podkarpackie	Krosno	60	-	50	53	230	1,10
22.	Pomorskie	Czersk	54	42	48	30	260	-
23.	Pomorskie	Starogard	50	40	45	50	260	1,00
24.	Podlaskie	Sokółka	45	30	46	25	300	1,00
25.	Śląskie	Żywiec	60	54	60	60	340	1,00
26.	Śląskie	Mstów	56	40	45	60	280	1,40
27.	Świętokrzyskie	Skalbmierz	45	45	45	35	255	0,50
28.	Świętokrzyskie	Staszów	47,5	36,5	45	47,5	270	1,35
29.	Warmińsko-Mazurskie	Lubawa	-	-	-	45	310	1,00
30.	Warmińsko-Mazurskie	Szczytno	-	-	-	39	260	0,70
31.	Wielkopolskie	Odolanów3	58	38	49	55	270	1,35
32.	Wielkopolskie	Wolsztyn	56	38	46	40	300	1,10
33.	Zachodnio-Pomorskie	Ślawno	55	36	-	50	245	1,10
34.	Zachodnio-Pomorskie	Stargard Szczeciński	50	35	-	40	220	1,00

Ceny zbóż, żywca wołowego oraz wieprzowego

Zboża

Ceny w zł / tonę na dzień 24-25 października 2001r.

Punkt skupu	PSZENICA	JĘCZMIEN	ŻYTO	PSZENŻYTO	KUKURYDZA
Młyn Biała Podlaska ul. Piłsudskiego			360- 380+VAT		
Rolimpex Biała Podlaska	400+VAT			330+VAT	360+ VAT
Mieszalnia pasz "Wola Pasze" Biała Podlaska ul.Sidorska tel.342-22-01		350+VAT		370 +VAT	
Gorzelnia ALKOWIN Międzyrzec Podlaski ul.Lubelska 67a			320+VAT		
Mieszalnia Pasz J i Z Bajkowscy- Kopytnik				400 + VAT	
Młyn Gospodarczy- Marek Trościańczyk Parczew ul. 11-go Listopada 107 tel.(083)354-17-67	480+VAT		350+VAT		
PPP BACUTIL Bedlno	480 z VAT	460 z VAT	370 z VAT	370 z VAT	
Młyn w Komarówce Podlaskiej	460 z Vat		350 z VAT		
Gorzelnia Bojanówka			350 z VAT	370 z VAT	320 z VAT

Żywiec wieprzowy i wołowy

Ceny w zł / kg od 24-26 października 2001r.

Powiat	Żywiec wieprzowy		Żywiec wołowy		
Punkt skupu	tuczniaki	maciory	Buhaje	jałówki	Krowy
Biała Podlaska					
Leśna Podlaska- Sokołowskie Zakłady Mięsne S.A.	6,10 + VAT za półtusze bez oceny mięsnosci				
Biała Podlaska – Zakłady Mięsne „Dolina Łąk” Małaszewicze	4,65 +VAT				2,40 +VAT
ZM FELIX Rossosz	4,50+VAT		3,30-3,40 +VAT	3,20+VAT	2,10 +VAT
Ubojnia Zwierząt Łojewski Krzysztof Koszoly	4,70 +VAT		3,50-3,60 +VAT	3,30 + VAT	2,40 + VAT
Prywatny Curyn	4,60				
„Constar” Starachowice punkt Komarno 80			3,20 +VAT	3,25- 3,84+VAT	
Łuków					
Zakłady Mięsne Łmeat” w Łukowie	4,20+VAT				
Parczew					
Parczew –ZM „LMEAT” Łuków	4,20-4,60 +VAT		3,30 +VAT	3,10 +VAT	2,20-2,60 +VAT
Radzyń Podlaski					
Masarnia –Ubojnia ZEMAT s.c. Wołyń	4,40-4,50 +VAT	3,20 +VAT	3,40 +VAT	3,10 +VAT	
ZM Łuków	4,40+VAT	3,00-3,20 +VAT	3,40 + VAT	3,10 +VAT	

wodzie, sokach, ale trzeba pamiętać, że temperatura płynów nie może przekraczać 45 stopni C.

Przeciwwskazaniem do spożycia miodu jest nadwrażliwość i nietolerancja ze strony przewodu pokarmowego. Tylko około 2% populacji cierpi z tego powodu.

W przypadku cukrzycy spożywanie miodu jest również niewskazane. Te kwestie należy koniecznie konsultować z prowadzącym lekarzem specjalistą.

Dawkowanie miodu

Oseki od pierwszego tygodnia życia - 5 gramów dziennie

Niemowleta

- 7 gramów dziennie

Dzieci w wieku od 2 do 6 lat

- 10-20 gramów dziennie

Dzieci w wieku od 6 do 12 lat

30-50 gramów dziennie

Młodzież i dorośli

60-150 gramów dziennie

Niższe dawki miodu stosowane są w celach profilaktycznych, wyższe zaś w celach leczniczych. Miód jak już wcześniej wspomniiano, jest łatwo przyswajalny przez organizm i można go spożywać codziennie. Kuracje lecznicze, trwające 2-3 miesiące, należy przechodzić dwa razy w roku: wiosną i jesienią.

Bartnictwo znane było w Polsce już za czasów Piasta i chociaż pszczelarze kultywują tę wielowiekową tradycję, spożycie miodu w naszym kraju jest żenująco niskie. Statystyki podają, że konsumujemy tylko 30 dag miodu rocznie, natomiast Niemcy około 1,6 kg, Grecy 1,8 kg.

Znając pozytywne działanie miodu powinniśmy częściej po niego sięgać, tym bardziej, że kondycja zdrowotna polskiego społeczeństwa nie jest najlepsza.

Na podstawie opracowania dr med. Jerzego Gali umieszczonego w Kalendarzu Pszczelarskim 2000 wydane przez Sąddecki Bartnik przygotowała Małgorzata Lewandowska

Zaleganie okołoporodowe

Do jednych z zagrożeń dla uzyskania wysokiej wydajności mleka od krów rasy Holsztyńsko - Fryzyjskiej lub krów z dużym dolewem rasy HF należy zaleganie okołoporodowe. Nie wydaje się aby krowy rasy HF posiadały gen podatności na choroby metaboliczne.

Natomiast czynnikami sprzyjającymi u tej rasy są:

- wysoka wydajność mleka w pierwszych miesiącach laktacji i związany z nią ujemny bilans energii w okresie poporodowym i konieczność intensywnego żywienia,
- łatwość otluszczenia się krów w okresie zasuszenia,
- genetycznie ukształtowana skłonność do dobrego apetytu.

Zaleganie okołoporodowe występuje zwykle w okresie wycieleń, przed w trakcie lub natychmiast po porodzie.

Powodowane jest przez ogromne zapotrzebowanie organizmu na wapń (3-krotny wzrost zapotrzebowania na wapń po porodzie w stosunku do okresu zasuszenia). W 10 kg siary zwierzę traci około 23 g wapnia, co 9-krotnie przewyższa pulę wapnia w krwi. Zaburzenie to występuje szczególnie u krów starszych w 3-6 laktacji rzadko u pierwsiastek.

Do najważniejszych objawów zalegania okołoporodowego należą:

- pokładanie i zataczanie się,
- t rudności ze wstawaniem, leżenie z położeniem głowy na bok i ku tyłowi,
- e sowate skrzywienie kręgosłupa,
- niezamykanie się powiek nawet po dotknięciu gałki ocznej,
- senność, osowiałość, apatia,

- wstrzymanie oddawania moczu i kału,
- utrata apetytu,
- suche nozdrza, chłodne uszy,
- du że zmniejszenie wydajności mleka.

Krowa taka wymaga bezwzględnie interwencji lekarza weterynarii.

Bezpośrednią przyczyną zalegania okołoporodowego jest nieprawidłowe żywienie mineralne w okresie zasuszenia. Doświadczenia wykazały, że poziom wapnia w dawce pokarmowej nie miał wpływu na zapadalność na zaleganie okołoporodowe. Natomiast zwiększenie koncentracji potasu w dawce pokarmowej znacznie zwiększyło ilość krów chorych. Na tej podstawie autorzy zalecają ograniczenie w dawkach pokarmowych pasz zawierających duże ilości potasu, a więc duże ilości zielonki z lucerny, kiszonki, siana z lucerny, pasz okopowych, liści buraczanych. Paszami o niskiej zawartości potasu są na przykład kiszonka z kukurydzy i siano łąkowe.

Dla zapobiegania zalegania okołoporodowego zaleca się właściwe żywienie mineralne w okresie zasuszenia, a przede wszystkim:

- z mniejszenie spożycia wapnia w okresie zasuszenia (skarmianie pasz ubogich w wapń)
- zmniejszenie spożycia fosforu,
- unikanie skarmiania nadmiernych ilości sodu i potasu,
- unikanie otluszczenia krów zasuszonych.

Wszystkie choroby metaboliczne są w znacznym stopniu wynikiem błędów żywieniowych dotyczy to zwłaszcza okresu okołoporodowego.

Antonina Strącicka

Jak co roku ze zbliżającym się okresem późnej jesieni i zimy w indywidualnych gospodarstwach domowych zwiększa się ilość ubijanych zwierząt gospodarskich, szczególnie trzody chlewnej. Sytuacja ta daje okazję do przypomnienia o groźnej chorobie ludzi i zwierząt - włośnicy (trychinelozie). Jest to choroba szczególnie groźna dla ludzi. Chorobę tę wywołuje włosień kręty, nicień z rodziny *Trichinelida*. Inwazje tego pasożyta zdarzają się w środowisku człowieka u świń i szczurów, ale też psów, kotów a w wolnej przyrodzie u zwierząt mięso i wszystkożernych.

Zapobieganie włośnicy

Jak co roku ze zbliżającym się okresem późnej jesieni i zimy w indywidualnych gospodarstwach domowych zwiększa się ilość ubijanych zwierząt gospodarskich, szczególnie trzody chlewnej. Sytuacja ta daje okazję do przypomnienia o groźnej chorobie ludzi i zwierząt - włośnicy (trychinelozie). Jest to choroba szczególnie groźna dla ludzi. Chorobę tę wywołuje włosień kręty, nicień z rodziny *Trichinelida*. Inwazje tego pasożyta zdarzają się w środowisku człowieka u świń i szczurów, ale też psów, kotów a w wolnej przyrodzie u zwierząt mięso i wszystkożernych.

Zarażenie włośniami następuje przez zjedzenie mięsa zawierającego larwy włosienia krętego. W żołądku kolejnego żywiciela torebki larw rozpuszczają się pod wpływem wydzielania soku żołądkowego, a wychodzące z nich larwy kierują się do jelita cienkiego, gdzie szybko rosnąc po 2-3 dniach przekształcają się w dojrzałe płciowo osobniki, a po 6-7 dniach od chwili zarażenia samice zaczynają rodzić larwy. Każda samica

wydala ok. 1500 larw jelitowych, które przenikają przez ścianę jelit do krwioobiegu, a następnie do wszystkich narządów i mięśni. Larwy osiadłe w narządach giną natomiast te, które trafiły do mięśni - rozwijają się, otaczają torebką i przyjmują kształt spiralny. Przebieg cyklu rozwojowego włosienia krętego świadczy o tym, że pasożyt jest organizmem heteroksemicznym, wymagającym do swego rozwoju dwóch kolejnych żywicieli, przy czym każdy z nich może być równocześnie pośrednim i ostatecznym żywicielem pasożyta. Świnie zarażają się włośnicą zjadając odpadki poubojowe zawierające włośnie, padłe szczury, niekiedy kał innych świń zawierający kawałki mięśni zarażonych włośniami. Reakcja organizmu na włośnicę jest stosunkowo słaba. Objawy choroby zwykle ustępują albo pojawiają się 3-5 dni po zakażeniu i to tylko w przypadku bardzo silnych inwazji. Wyrażają się podwyższoną temperaturą i biegunką. Chore świnie szybko chudną i niektóre z nich padają. Włośnica u świń najczęściej przebiega

przewlekłe, co objawia się bolesnością mięśni zwierzęcia. Trwa 1-1,5 miesiąca i kończy się powrotem zwierzęcia do normy z chwilą ukończenia procesu otorbienia się larw włosni w mięśniach. Świnie takie tracą oczywiście wartość konsumpcyjną. U człowieka pierwsze objawy chorobowe występują po 5-8 dniach od momentu zakażenia i charakteryzują się wymiotami, biegunką, bólami głowy i nieregularną gorączką. W następnym okresie, od 9 do 21 dnia od zakażenia włośnie zaczynają wydelać toksyny. Choroba objawia się zawrotami głowy, obrzękami powiek i spojówek, zeszytywnieniem i bólem mięśni, zwłaszcza karku, głowy i kończyn dolnych. Medycyna nie zna dotychczas leku przeciwko włośnicy. Możemy zapobiegać tej chorobie jedynie poprzez:

- przestrzeganie obowiązku badania poubojowego tusz świńskich,
- zwalczania szczurów (deratyzacja) roznosicieli włośnicy,
- utrzymanie higieny w pomieszczeniach inwentarskich,
- nie karmienie trzody odpadkami miasnymi i kuchennymi.

Krystyna Laskowska

Okres zimy i jesieni to czas, w którym zwierzęta będą przez całą dobę przebywały w budynku inwentarskim. Aby zwierzęta czuły się w budynku jak najlepiej należy zadbać o właściwą wentylację. Prawdłowo działająca wentylacja powinna zapewnić właściwą wymianę po-

budynku /cieple-lżejsze/. Powyższy ruch powietrza jest możliwy pod warunkiem istnienia odpowiednich kanałów nawiewnych i wyciągowych. W przeważającej większości budynków inwentarskich szczególnie tych z poddaszem użytkowym stosowana jest wentylacja grawi-

zakończony musi być specjalną nasadą wywietrznika umieszczoną na wylocie, która wzmacnia działanie ssące kanału. W wywietrzniku powierzchnia szczelin powinna być trzykrotnie większa niż przekrój kanału. Wpływ ma również ruch powietrza na zewnątrz budynku, a związane to jest z gęstością zabudowy przestrzennej. W przypadku bardzo słabego ciągu wskazane jest zamontowanie wentylatora mechanicznego. Dla polepszenia sprawności wentylacji kanałowej należy ocieplić kanał wyciągowy. Izolacja termiczna ścianek kanału wentylacyjnego zwiększa sprawność wentylacji oraz zapobiega skraplaniu się pary wodnej na ściankach, która spadając do wnętrza zanieczyszcza zwierzęta lub pasze. Kanały

Sprawdźmy wentylację

wietrza tzn. powinna usunąć nadmiar pary wodnej oraz szkodliwe gazy, których nadmiar powoduje nieprzyjemny zapach. Rozróżniamy wentylację grawitacyjną i mechaniczną. W wentylacji grawitacyjnej usuwanie zanieczyszczonego powietrza następuje na zasadzie różnicy ciężarów powietrza "wchodzącego" z zewnątrz /zimne-cięższe/ i znajdującego się w środku

tacyjna kanałowa. O sile ciągu powietrza w kanale decydują dwa czynniki, a mianowicie wysokość kanału wentylacyjnego oraz różnica temperatur powietrza wewnątrz i na zewnątrz budynku. Siła ta jest tym większa im wysokość kanału i różnica temperatur jest większa. Przy małej różnicy temperatur działanie ssące jest niewielkie, dlatego też każdy kanał

➔ wyciągowe mogą mieć kształt kwadratu lub koła, a długość czynna nie krótsza niż 4 metry i muszą być ustawione w pionie. Najbardziej wskazane są przekroje 50 x 50 cm i w przypadku koła średnica nie mniejsza niż 50 cm. Ilość kanałów w budynku inwentarskim zależy od ilości docelowej zwierząt jakie mają tam przebywać. Są specjalne zależności między ilością kanałów, a ilością sztuk dużych /1 SD = zwierzę o masie 500 kg - zwierzęta o innej masie mają odpowiednie przeliczniki jaka może przypadać na 1 kanał. Dla przykładu podam, że na 1 kanał o długości 4 m i przekroju wyżej wspomnianym przypadać może nie więcej jak 6 sztuk dużych. W przypadku projektowania względnie modernizacji wentylacji osoby mające z tym zagadnieniem problemy proszę o kontakt z autorem artykułu.

Drugą metodą wentylacji szczególnie w nowych oborach wykonanych bez poddaszy użytkowych jest wentylacja kalenicowa. Przy tej metodzie zużyte powietrze odprowadzane jest z budynku szczeliną wentylacyjną wykonaną wzdłuż kalenicy, która w większości jest wykonana z przezroczystego materiału i stanowi zarazem doskonałe oświetlenie budynku.

Z chwilą zwiększenia ilości zwierząt w budynku inwentarskim zwiększa się ilość szkodliwych gazów i wówczas wentylacja grawitacyjna staje się niedostateczna. Wskazane są wówczas kanały wentylacyjne z wentylatorem. Firmy bardzo szybko poszły za wyzwaniem producentów i na krajowym rynku pojawił się bardzo duży wybór kanałów wentylacyjnych z wmontowanym wentylatorem. Przy zakupie proszę zwracać uwagę na materiał z jakiego są wykonane, na ich sztywność, odporność na działanie mechaniczne i polecałbym, aby kanały miały izolację termiczną.

Bazyli Filatiuk

Zima w budynkach inwentarskich

Okres zimowego utrzymania zwierząt gospodarskich to czas przebywania zwierząt w budynkach inwentarskich. Powinien on zapewnić zwierzętom odpowiednie warunki zoohigieniczne. Szczególną troską w zimie powinniśmy otoczyć zwierzęta stada podstawowego (krowy, maciory). Od ich zdrowia i kondycji hodowlanej w dużej mierze zależy sukces w hodowli i produkcji.

Wchodzimy właśnie w okres kiedy zwierzęta będą skazane na okres około 200 dni utrzymania alkierzowego. Warunki panujące w pomieszczeniach będą miały wpływ na zdrowie i pośrednio na wydajność (produkcję) zwierząt gospodarskich. Budynki powinny chronić przed chłodem i opadami. Mało jest budynków budowanych z myślą o konkretnej grupie zwierząt (np. tylko dla macior). Jeżeli chodzi o budynki inwentarskie mamy do czynienia przeważnie z tradycyjną chlewnią lub oborą. Powinniśmy przed zimą przyjrzeć się w jakim stanie znajduje się budynek. Należy sprawdzić szczelność dachów, stan szyb, wrót i drzwi, działanie wywietrzników, kanałów ściękowych i zgarniacza obornika. Następnie należy pomieszczenia zdezynfekować, wybielić oraz przeprowadzić deratyzację (odszczurzenie). Jeżeli zachodzi taka konieczność ocieplić ściany od zewnętrznej strony. Dalsza czynność to sprawdzenie technicznej sprawności urządzeń mechanicznych i ich konserwacja przed zimą. Sprawdzamy sprawność dojarki, śrutownika. Zabezpieczamy hydrofor, ocieplamy rury w

kórych przepływa woda a narażone mogą być na zamarzanie. W pomieszczeniach dla macior z prosiętami sprawdzić urządzenia docieplające oraz lampy i promienniki.

Dobrze przygotowane pomieszczenie powinno zapewnić zwierzętom odpowiedni mikroklimat. Powinno zabezpieczyć odpowiednią temperaturę, wentrowienie i osuszanie tak, by stanowiska dla zwierząt były suche i ciepłe. W pomieszczeniach nie powinno być nadmiaru szkodliwych gazów dwutlenku węgla, amoniaku oraz nadmiaru zapylania (pasza, ściółka). Również nie powinno być drobnoustrojów chorobotwórczych oraz gryzoni.

Następną czynnością jaką należy podjąć to dokonanie przeglądu stada zwierząt. Eliminujemy ze stada podstawowego sztuki mało wartościowe nie spełniające naszych oczekiwań - tj. krowy które się nie zacielają, maciory dające małe mioty, sztuki chore oraz sztuki o niskiej wydajności. Nie opłaca się je utrzymywać przez okres zimy.

Sztuki pozostające w stadzie powinny mieć przeprowadzoną podstawową pielęgnację jak: korekta racic, obcinanie rogów, jeżeli jest taka konieczność odwszawianie. Jeżeli mamy być przygotowani do zimy to należy się dobrze przyjrzeć jaką dysponujemy bazą paszową na okres zimy czy posiadamy paszę w odpowiedniej ilości i jakości dla naszych zwierząt.

*Elżbieta Andrzyk
PZDR Parczew*

Zimowe zabezpieczenie krzewów ozdobnych jest konieczne dla wszystkich gatunków, które pochodzą ze stref o łagodniejszym klimacie, gdzie są mniejsze różnice temperatur w dzień i w nocy i gdzie jest wyższa wilgotność powietrza. Uprawa takich roślin może być udana tylko w przypadku stworzenia im warunków podobnych do tych, jakie mają w swojej ojczyźnie.

Drzewka też marzną

W tym celu już od sierpnia nie należy stosować żadnych nawozów, szczególnie azotowych ponieważ wydłuża to wegetację roślin. Zimowe uszkodzenia, które występują u krzewów powodowane są nie tylko przez silne mrozy, ale przede wszystkim przez duże skoki temperatur na przedwiośniu, brak okrywy śnieżnej, silne wiatry i susze.

Rośliny zimozielone: różaneczniki, wrzose, wrzoście, bukszpany, ostrokrzewy, berberysy, irgi i inne w czasie zimy zwalniają tylko wegetację, dlatego należy zapewnić im zaopatrzenie w wodę. Zimowe zabezpieczenie tych roślin należy rozpocząć od obfitego podlania późną jesienią, gdy nie ma jeszcze stałych mrozów. Bezpośrednio po podlaniu glebę wokół rośliny należy wyściółkować. Do ściółkowania można wykorzystać korę, torf, trociny, liście lub ściółkę leśną.

Do roślin, które trzeba koniecz- nie zabezpieczyć przed mrozami należą: wszystkie krzewy iglaste w pierwszym roku po posadzeniu, róże, peonia drzewiasta, powojniki, magnolie, hortensje oraz prawie wszystkie zimozielone wcześniej wymienione.

Młode rośliny iglaste powinno się zabezpieczyć najlepiej jodłowymi gałązkami, układając z nich stożkowaty namiot. Materiał do tworzenia osłon powinien być przepuszczalny dla powietrza, lekki i nie nasiakający wodą. Oprócz gałęzi drzew iglastych stosuje się także maty lub wiązki słomy albo trzciny.

Róże wielokwiatowe po opadnięciu liści i pierwszych przymrozkach obsypuje się suchą ziemią tworząc kopczyki wysokości 20 cm. Róże pienne należy ostrożnie przygiąć do ziemi i całą koronę przykryć warstwą suchej ziemi.

Młode róże pnące powinno się zdjąć z podpór i przykryć ziemią, a rośliny starsze - zabezpieczyć kopczykiem na dole, a między pędy powiesić słomę lub trzinę albo gałązki drzew iglastych. Podobnie jak róże zabezpieczamy przyziemnie części powojników. Nowe pędy odbijają z części zabezpieczonej zimą.

Młode różaneczniki, magnolie, ostrokrzewy najprościej jest owinać na całej wysokości słomianymi lub trzcinowymi matami i dodatkowo wyściółkować glebę wokół wyrastających pędów. Krzewy płozące np.: irgi, trzmieliny lub niskie krzewinki wystarczy przykryć warstwą suchych liści, torfu lub świerkowymi gałązkami.

Należy pamiętać, aby wszelkie prace związane z zimowym zabezpieczeniem roślin, a szczególnie ich wiosennym odkryciem, wykonywać w dzień pochmurny ale bezdeszczowy.

Elżbieta Szotucha
PZDR Parczew

Surówki można sporządzać nieomal ze wszystkich warzyw. Można stosować dowolne proporcje oraz zależnie od indywidualnie upodobań dobierać przyprawę. Surówki sporządza się z takich warzyw, które nie zawierają skrobi, nie są zdrewniałe, nie zawierają zbyt dużo błonnika.

Salatki i surówki

Zasady sporządzania surówek

Przygotować na krótko przed spożyciem, dobierać warzywa świeże, zdrowe, o tkance jędrnej i soczystej, warzywa korzeniowe szorować bardzo dokładnie przed oczyszczeniem i starannie płukać przed rozdrobnieniem, rozdrobnione składniki surówki jak najszybciej skropić kwaskiem i wymieszać z olejem, śmietaną lub majonezem.

Salatka Lubelska

Składniki: 1/2kg. ryżu, 1 puszka kukurydzy, 1 puszka groszku konserwowego, 4 jaja, 3 jabłka, 2 ogórki świeże, 1 majonez, 1 pęczek pietruszki, 1 pęczek szczypiorku, sól,

cukier, kwasek do smaku.

Wykonanie:

Ryż ugotować w dużej ilości wody. Kukurydzę i groszek odcedzić na sicie. Pietruszkę i szczypiorek drobno posiekać. Jajka ugotować na twardo. Ogórek, jabłka pokroić w kostkę. Wszystko wymieszać, dodać majonez, doprawić do smaku.

Salatka z drobiu

Składniki: 2 piersi z kurczaka, 2 cebule, 4 ogórki kiszone, majonez, 1 papryka świeża, 1 puszka groszku konserwowego, sól, cukier, kwasek, pieprz do smaku.

Wykonanie:

Piersi ugotować, ostudzić i pokroić w kostkę. Groszek odcedzić, paprykę, ogórki, cebulę pokroić w kostkę. Wymieszać z majonezem, doprawić do smaku.

Salatka z tuńczyka

Składniki: 1 puszka tuńczyka, 1 ugotowany seler, 2 ogórki kiszone, 2 jajka, 10 dag sera twardego, 1 papryka świeża, 1 pęczek szczypiorku, natka pietruszki, sól, pieprz, kwasek do smaku, majonez.

Wykonanie:

Seler i jajka ugotować, pokroić w kostkę. Tuńczyka rozdrobnić na małe kawałki. Szczypiorek i pietruszkę drobno posiekać. Ser zetrzeć na tarce, ogórki pokroić w kostkę.

Narkotyki docierają już na wieś

zagrożenia narkotykami
młodzieży na wsi

Handlarz dotrze tam gdzie jest zgrupowanie odbiorców, gdzie jest rynek, gdzie są młodzi ludzie, a więc oczywiście do szkół, jej okolic, miejsc, gdzie dzieciaki chętnie przesiadują. No i na dyskotece, zwłaszcza te większe. Narkotyki to środki silnie psychoaktywne. Każde zażycie to ryzyko choroby psychicznej, uzależnienia, śmierci z przedawkowania, zakażenia się różnymi wirusami.

Z prac operacyjnych policji wynika, że część dużych dyskotek bywa pod kontrolą zorganizowanych związków przestępczych. W ich interesie leży, by sprzedawać alkohol wszystkim, którzy chcą kupić, w tym również nieletnim. Tam także można upłynnić bardzo

dochodowy towar jakim jest narkotyk.

Pierwsze działki rozdaje się "promocyjnie", według najnowszych zasad reklamy. Ale nikt nie rozdaje narkotyków charytatywnie. Zdobywa się jak najwięcej odbiorców, którzy będą napędzali ten biznes. Na przykład ceny poszczególnych dawek narkotyków w ilościach konsumpcyjnych sięgają od 10 do 50, 100 a nawet 200 zł. za jedną. Można więc wyobrazić sobie, jakie sumy wchodzi tu w grę. Zarówno producenci alkoholi zwłaszcza nisko procentowych jak i producenci narkotyków czynią zamach na kieszonkowe naszych dzieci. To kieszonkowe, które dajemy im na bułkę, napój, czy inne drobne zakupy często właśnie trafiają do sprzedawcy alkoholu, czy handlarza narkotykami.

Specjaliści z Instytutu Psychoneurologii. pod koniec 1999 r. robili na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego badania w województwie lubelskim wśród młodzieży 15-17-letniej. Przeprowadzone były na terenie wylosowanych szkół w małych miejscowościach np. w Siennicy Różanej, Potoku Górnym, a także i w dużych miastach województwa. Dotyczyły zagrożenia używaniem alkoholu, nikotyny, narkotyków. W większości szkół, jeśli młodzież nie wie, gdzie kupić narkotyki, to wie, do kogo się zwrócić po informacje. Dzisiaj narkotyk stał się towarem, który można sobie zamówić niemal przez telefon... Nie ma szkoły ponad podstawowej, do której by nie docierały od czasu do czasu, a nawet regularnie osoby rozprowadzające narkotyki.

Często handlarzami są uczniowie i to jest najbardziej niebezpieczne. Łatwiej bowiem zobaczyć w szkole kogoś obcego. Niejednokrotnie młodzi ludzie skuszeni bywają chęcią łatwego zarobku. Koledzy ze starszej klasy, ze szkolnej ławki, posiadają także sieć informatorów, znają lokalnych dilerów. To nie są amatorzy, lecz najniższe oczka sieci zorganizowanej przestępczości, dotyczącej całej Polski.

Wydaje się, że wieś jest jeszcze wolna od narkomanii.

Jednak jest to już historia. Przecież nasze dzieci trafiają do szkół poza miejscem zamieszkania, do gimnazjum, szkół zawodowych, liceów, szkół wyższych. Wyjdą spod kontroli ojca, matki i wtedy powstaje pytanie: jak się zachowają, gdy poddane zostaną presji: "weź, spróbuj, to jest takie dobre, takie fajne, wszyscy to biorą. Tylko ty, ze wsi..." I tu padają jakieś pejoratywne określenia środowiska, z którego przybył młody człowiek. Więc pojawia się potrzeba dorównania tym "lepszemu" z miasta. Młoda dziewczyna, chłopak pochodzący ze wsi, wyjeżdżający do szkoły będzie poddany presji społecznej. Każdy ma potrzebę znalezienia się w grupie, szuka akceptacji przez nowe środowisko. Media lansują idoli młodzieżowych, piosenkarzy, którzy biorą lub brali narkotyki. Niektórzy muzycy używają środków narkotycznych. Propagują je jako coś łagodnego, nieszkodliwego.

W następnym numerze naszego miesięcznika dr Marek Chmielewski odpowie na pytanie, jak rodzice mogą rozpoznać, że ich dzieci „biorą”.

Opracowała: A. Tr.

➔ Wszystko wymieszać, dodać majonez, doprawić do smaku. Podawać na liściach sałaty.

Surówka z białej kapusty

Składniki: 25 dag kapusty słodkiej, 10 dag marchwi, 1 średni por, 2 szt. .kwaszonych ogórków, 2 jabłka, 1 łyżka musztardy, 1 świeża papryka, sól, cukier, kwasek do smaku, 1/2 szklanki oleju.

Wykonanie:

Wszystkie warzywa zetrzeć na tarce, pory pokroić w cienkie plasterki, dodać olej, musztardę, doprawić do smaku.

Surówka z kapusty pekińskiej

Składniki: 1kg kapusty pekińskiej, 1/2 szklanki cukru, 1 duża łyżka chrzanu, 1/4 szklanki octu, 1/2 szklanki oleju.

Wykonanie:

Kapustę pokroić, dodać pozostałe składniki, wymieszać.

**PZDR. Radzyń Podl.
Elżbieta Oczkowska**

Rolnictwo Unii Europejskiej od dziesięcioleci objęte jest parasolem ochronnym pod nazwą: Wspólna Polityka Rolna w skrócie - WPR

Wspólna Polityka Rolna zapisana została w Traktatach Rzymskich w 1957 roku a wprowadzona w życie w 1962 roku.

mleka

- producenci tytoniu, chmielu oraz ziemniaków przeznaczonych na skrobię

Wspólna Polityka Rolna Unii Europejskiej

Główne jej cele to:

- zapewnienie rolnikom odpowiedniego poziomu dochodów i warunków życia
- wspieranie postępu technicznego
- ochrona rynku rolnego przed głównymi zmianami gospodarczymi
- zwiększenie wydajności rolnictwa przez koncentrację środków produkcji
- preferencje wspólnotowe poprzez uprzywilejowanie wzajemnego handlu wewnątrz krajów Unii
- zapewnienie niewygórowanych cen dla konsumentów

Najważniejszym celem WPR było jak najszybsze zwiększenie produkcji rolnej. Cel ten został osiągnięty dość szybko i w niedługim czasie zaczęto myśleć o wprowadzaniu instrumentów ograniczających nadprodukcję żywności.

Po trzydziestu latach obowiązywania zasad WPR wprowadzono w 1992 roku jej pierwszą większą reformę polegającą na obniżeniu cen interwencyjnych na podstawowe produkty i wprowadzeniu w to miejsce dopłat bezpośrednich.

Dopłaty bezpośrednie mogą uzyskać producenci rolni krajów członkowskich Unii którzy:

- uprawiają zboża, rośliny oleiste(rzepak, len oleisty, słonecznik na ziarno) i wysokobiałkowe(groch, łubin słodki, bób, bobik)
- producenci bydła(wolce, buhaje, krowy mamki, jałówki) i owiec oraz -od 2005 roku -

- producenci z tytułu odłogowania gruntu.

Podstawą do wypłaty pieniędzy w ramach płatności bezpośrednich jest wniosek złożony przez rolnika w terminie do 15 maja dla upraw ozimych lub 31 maja dla upraw jarych, zarejestrowany w bazie danych utworzonej w ramach systemu zarządzającego płatnościami zwanego IACS(Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli).

System IACS wprowadzony został w państwach Unii Europejskiej w celu skutecznej realizacji przepisów wprowadzonych w ramach reformy Wspólnej Polityki Rolnej dokonanej w 1992 roku - reforma Mac Sharry'ego i obejmuje on następujące elementy:

1. komputerową bazę danych
2. system identyfikacji działek użytkowanych rolniczo
3. system identyfikacji i rejestracji zwierząt
4. podstawowe wnioski o dopłaty bezpośrednie
5. zintegrowany system kontroli rzeczowo-finansowej

Generalnie system ten służy zbieraniu i przechowywaniu informacji, potrzebnych do wypłacania płatności bezpośrednich lub innych form dotacji dla rolnictwa.

- Wyróżnia się wnioski o uzyskanie pomocy w zakresie:
 - produkcji roślinnej tzw. powierzchniową
 - produkcji zwierzęcej tzw. inwentarzową

Wniosek o pomoc powierzchniową musi zawierać: dane osobowe rolnika, oświadczenie producenta o znajomości zasad

przyznawania pomocy, której dotyczy wniosek, informacje pozwalające na zidentyfikowanie wszystkich działek rolnych wchodzących w skład gospodarstwa, z uwzględnieniem ich powierzchni, lokalizacji, typu użytkowania.

Natomiast wnioski o pomoc inwentarzową musi zawierać: dane osobowe rolnika, wskazanie wniosku o pomoc powierzchniową jeśli taki został złożony, wykaz zwierząt, których dotyczy wnioski, oświadczenie rolnika, że znane mu są wymogi dotyczące pomocy o którą się ubiega.

W celu przygotowania Polski do przystąpienia do Unii Europejskiej oraz równoprawnego udziału we wspólnym rynku europejskim Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli powinien być zbudowany w naszym kraju do końca 2002 roku.

Dotychczas w Polsce w ramach programu partnerskiego wprowadzany jest europejski system identyfikacji i rejestracji zwierząt w dwóch wybranych województwach: warmińsko-mazurskim i podkarpackim.

Tworzony system identyfikacji i rejestracji pozwoli na:

- ujednolicenie identyfikacji zwierząt
- skuteczność kontroli sanitarno-weterynaryjnej
- etykietowanie mięsa według wymagań eksporterów
- doskonalenie prac hodowlanych
- naliczanie płatności bezpośrednich po przystąpieniu Polski do Unii

Wszystkie pozostałe województwa będą mogły korzystać z doświadczeń i osiągnięć w budowaniu systemu IACS tych dwóch pilotażowych województw.

*Opracowała
Janina Kempka*

W miesiącu wrześniu, przy współpracy z naszym Oddziałem w Grabanowie odbyło się 6 szkoleń dla kobiet z zakresu wczesnego wykrywania raka piersi u kobiet. Szkolenia odbyły się w następujących miejscowościach: Bordziłówka Stara, Witulin, Worgule, Woskrzenice, Perkowice i Pawłów Nowy.

Promocja zdrowia

Szkolenia z tego zakresu odbywają się od dwóch lat za pośrednictwem Białkopodlaskiego Stowarzyszenia

W miesiącu wrześniu, przy współpracy z naszym Oddziałem w Grabanowie odbyło się 6 szkoleń dla kobiet z zakresu wczesnego wykrywania raka piersi u kobiet. Szkolenia odbyły się w następujących miejscowościach: Bordziłówka Stara, Witulin, Worgule, Woskrzenice, Perkowice i Pawłów Nowy. Szkolenia z tego zakresu odbywają się od dwóch lat za pośrednictwem Białkopodlaskiego Stowarzyszenia Wspierania Promocji Zdrowia i Edukacji Pozdrowotnej.

Szkolenia mogą być realizowane w ramach programu "Afrodyta - profilaktyka raka piersi", poprzez fundację "Projekt HOPE", zaś środki finansowe uzyskano z firmy AVON ze sprzedaży broszek z różowymi kokardkami i długopisów. Na ten cel przekazano cały uzyskany dochód. Programem objęto 11 miejsc w Polsce.

Główny cel programu to nauczanie kobiet kontroli piersi. Rak piersi jest najczęściej występującym nowotworem u kobiet, a jego wczesne wykrycie jest szansą na wyleczenie. Dlatego tak ważne jest nabycie umiejętności samobadania piersi. Szkolenia odbywały się przez niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej we wsiach i w miastach powiatu Biała Podlaska. W roku bieżącym do końca sierpnia przeszkolono 3 511 kobiet, zaś w roku ubiegłym 5 201 kobiet.

Jednocześnie w szpitalu w Białej Podlaskiej przy ulicy Terebelskiej wykonywane są badania mamograficzne dla kobiet w wieku 50 - 59 lat. Badania można zrobić zgłaszając się z dowodem osobistym w rejestracji, w godzinach 9 - 12, telefonicznie pod numerem 342 83 41, lub bezpośrednio do pracowni mamograficznej, I piętro, pokój 123. Warto skorzystać, bo bezpłatne badania zrobić można tylko do 15 grudnia bieżącego roku.

Szkolenia z zakresu samobadania piersi to nie jedyna działalność Stowarzyszenia Wspierania Promocji Zdrowia i Edukacji Pozdrowotnej. Powstałe w czerwcu 1999r. Stowarzyszenie, którego przewodniczącym jest p. Piort Dragan, realizowało w roku ubiegłym program nt. "Ratownictwo przedmedyczne", ukierunkowany na nauczanie zasad pierwszej pomocy w wypadkach, przed przybyciem pogotowia ratunkowego. Objęto nim szkoły średnie. Celem tego programu było podniesienie świadomości, nauczanie reagowania w sytuacji nagłych wypadków, w których potrzebna jest natychmiastowa pomoc. W tym temacie przeszkolono 1 890 uczniów szkół średnich. Szkolenia prowadzone były przez ratowników medycznych Pogotowia Ratunkowego. Środki finansowe uzyskano w ramach dotacji z Ministerstwa Zdrowia.

Innym działaniem był program finansowany przez Fundację "Promocja Zdrowia" dotyczący profilaktyki antynikotynowej. Objęto nim uczniów gimnazjów oraz klasy I - II szkół średnich. Celem tej akcji było pokazanie uczestnikom szkodliwości palenia tytoniu, oraz wskazywanie drogi wyjścia z nałogu. Uczniowie byli poddawani dwóm testom: test epidemiologiczny, wskazujący ile osób pali, oraz test dotyczący wiedzy na temat szkodliwości palenia i możliwości wyjścia z nałogu. W ramach tego programu przeszkolono 3 517 uczniów w 36 szkołach.

Bożena Warda:

Na podstawie rozmowy z Piotrem Draganem - przewodniczącym Białkopodlaskiego Stowarzyszenia Wspierania Promocji Zdrowia i Edukacji Pozdrowotnej i otrzymanych materiałów.

Centrala Nasienna w Parczewie

ul. Szkolna 32

tel. (083) 354 13 28,

Oferuje do sprzedaży:

- *Pasze, koncentraty i premiksy firm: Lando Lakes, Sano, Josera, LNB - Ekoplone, Polfarm, Polsanders, Bacutil, Unipasz, Mikita, Europlos.*
- *Śrutę sojową i rzepakową.*
- *Sprzęt i maszyny rolnicze.*

Gospodarstwo Nasienne

Łeszek Niewęglowski

Klębów 21-307 Ulan tel. 351 81 43

oferuje do sprzedaży:

Sadzeniaki ziemniaków odmiany: Lord - Elita, Vineta- oryg., Zeus - oryg., Beata kl. A, Danusia kl. A, Trada- A-2.

Sytuacja na rynku zbóż (w okresie 24.09 - 03.10.2001 r.)

Zboża

W dniach 24 - 29.09. br. skup ziarna zrealizowany przez przedsiębiorstwa zbożowo - młynarskie objęte monitoringiem GISiPAR był wyższy niż przed rokiem. Zakupy ziarna od innych podmiotów gospodarczych były w dalszym ciągu niewielkie. Były one wyraźnie niższe niż w tym samym czasie w 2000 r.

W bieżącym sezonie 2001/2002 w/ w podmioty dotychczas skupiły o ok. 12% więcej zbóż niż w analogicznym okresie 2000 r.

W ostatnim tygodniu września br. stany magazynowe zbóż w przedsiębiorstwach "PZZ" były o ok. 17% wyższe niż przed rokiem.

W analizowanym okresie nadal przedmiotem importu są produkty pochodne zbóż. Stanowiły one 55% importu zbóż ogółem. Ze zbóż podstawowych odnotowano import pszenicy konsumpcyjnej w ilości 2,4 tys. t oraz jęczmienia browarnego - 2,8 tys. t. Łącznie od początku lipca do 30 września zaimportowano o 78% mniej zbóż i produktów pochodnych niż w tym samym czasie przed rokiem.

Ceny zbóż w skupie są w dalszym ciągu względnie ustabilizowane.

Na targowiskach w ciągu tygodnia pszenica nieznacznie zdrożała, natomiast żyto staniało.

W dniach 24 - 29.09. br. na krajowych giełdach towarowych zawarto transakcje na sprzedaż 2,2 tys. t pszenicy i kilkaset ton żyta.

W ramach programu działań interwencyjnych do 03.10.br. skupiono 2491 tys. t pszenicy i 418 tys. t żyta z dopłatami ARR dla producentów. Średnie ceny skupu zbóż w tym systemie (po uwzględnieniu potrąceń za jakość ziarna) wynoszą ok. 502 zł/t pszenicy i 350 zł/t żyta.

Tendencje rynkowe

Wielkość skupu

W dniach 24 -29.09.br. skup zbóż od rolników zrealizowany przez przedsiębiorstwa zbożowo - młynarskie objęte monitoringiem GISiPAR (ok. 60 podmiotów) był o blisko

23% mniejszy niż w poprzednim tygodniu i wyniósł ok. 54 tys. t (w tym 43 tys. t pszenicy). W porównaniu do tego samego okresu przed rokiem był on o 2,5 - krotnie wyższy. Ponad 60% ziarna zbóż skupiono na terenie woj. zachodnio-pomorskiego, kujawsko-pomorskiego, opolskiego oraz mazowieckiego.

Zakup zbóż od innych podmiotów gospodarczych były w dalszym ciągu niewielkie - 7 tys. t (w tym 6 tys. t pszenicy) Były one o ponad 83% niższe niż w analogicznym okresie 2000 r.

Łącznie od początku żniw do 29 września br. monitorowane przez GISiPAR przedsiębiorstwa zbożowo - młynarskie skupiły ok. 823 tys. t zbóż (85% stanowiła pszenica), tj. o ok. 12% więcej niż w tym samym czasie przed rokiem.

Zapasy zbóż w tych podmiotach w ostatnim tygodniu września br. wynosiły 697 tys. t (w tym 575 tys. t pszenicy) i były o 17% większe niż przed rokiem.

Ceny krajowe - w skupie

Ceny zbóż w notowaniach tygodniowych nieznacznie wahają się. W dniach 24 - 29.09. br. za pszenicę średnio w kraju płacono 481 zł/t, tj. o ok. 1% więcej niż w poprzednim miesiącu. W ciągu roku pszenica staniała o blisko 9%. Ceny ziarna w zależności od jakości były zróżnicowane od 379 zł/t

w woj. podkarpackim do 551 zł/t w woj. mazowieckim.

Cena żyta w skupie w ciągu tygodnia obniżyła się (o blisko 1%) i wyniosła 348 zł/t. W porównaniu z ceną ubiegłoroczną była niższa o ponad 7%. W kraju ceny wahały się od 310 zł/t w woj. mazowieckim do 370 zł/t w woj. świętokrzyskim.

Według monitoringu przeprowadzonego 03.10.br. przez OTARR w 28 zakładach zbożowo - młynarskich średnia cena pszenicy konsumpcyjnej płacona przez te podmioty w pierwszym tygodniu października była o 0,7% niższa niż w porównaniu z poprzednim tygodniem i wynosiła 505 zł/t. Na rynku wtórnym pszenicę kupowano taniej - średnio po 471 zł/t. Pszenica z importu (o wysokich parametrach jakościowych) była droższa i płacono za nią 533 zł/t.

Działania ARR

W analizowanym okresie Agencja Rynku Rolnego kontynuowała działania interwencyjne na rynku zbóż w ramach systemu skupu z dopłatami dla producentów. Do 03.10.br. w tym systemie skupiono 2490 tys. t pszenicy i 418 tys. t żyta. W porównaniu do analogicznego okresu ub.r. zakupy pszenicy były wyższe o 28%, a żyta ponad 2,7-krotnie wyższe. Najwięcej zbóż w tym systemie skupiono na terenie OT ARR Poznań i Szczecin (po ok. 550 tys. t pszenicy i po ok. 110 tys. t żyta). [■]

Na podstawie danych GUS
Opracowała Katarzyna Czebreszuk

Agro

Jasionka 5, 21-200 Parczew tel. 355-05-22

- Pasze Hendrix
- Nawozy
- Środki ochrony roślin
- Śruta sojowa i rzepakowa
- Nasiona kukurydzy
- Wyposażenie budynków inwentarskich
- Folia do sianokiszzonek
- Doradztwo

Zapraszamy

Zastosowanie CCM w żywieniu trzody chlewnej

W ostatnich latach obserwujemy wzrost zainteresowania rolników uprawą kukurydzy. Szczególnie dużo uprawia się jej na ziarno oraz na kiszonkę z całych roślin dla bydła. W tym roku więcej producentów uprawia też kukurydzę na kiszonkę z kolb, tzw. CCM. Sporządzanie tej kiszonki było bardzo popularne kilkanaście lat temu, później jej produkcja została prawie całkowicie zaniechana, w roku bieżącym coraz więcej rolników do niej powraca. Wynika to również z tego, że wskutek występujących w roku obecnym opadów, wilgotność ziarna kukurydzy jest wysoka, a cena oferowana za ziarno bez dosuszania zbyt niska. Dlatego w gospodarstwach nastawionych na tucz trzody chlewnej korzystniejsze może się okazać sporządzenie kiszonki niż sprzedaż wilgotnego ziarna. W żywieniu trzody chlewnej może być wykorzystywane zarówno ziarno kukurydzy, jak i kiszonka z kolb.

Do sporządzania tej kiszonki używamy kolby, zebrane na początku dojrzałości pełnej ziarna, gdy zawartość suchej masy stanowi 50 - 55 %. Wtedy uzyskany plon suchej masy z jednostki powierzchni jest największy. Kiszonkę z kolb kukurydzy można sporządzać w pryzmach lub rękawach foliowych. Idealna pryzma powinna być długa, tak aby codziennie skarmić odkrojoną z niej warstwę i nie dopuścić do jej pleśnienia. W pryzmie o wymiarach 20 - 26 m długości, przy szerokości 4 - 6 m i wysokości 1,5 - 1,8 m, może się zmieścić 70 - 160 ton masy kiszonkowej. Kiszzenie w rękawach foliowych jest droższe, ale zapewnia optymalne

warunki podczas procesu zakiszania i ułatwia transport oraz zadawanie kiszonki. Aby uzyskać dobrą kiszonkę z kolb kukurydzy, należy przestrzegać kilku podstawowych zasad:

- silosy muszą być czyste (należy dokładnie oczyścić silos z pozostałych resztek kiszonki z roku poprzedniego)
- czas napełniania zbiornika powinien być jak najkrótszy
- masa surowca powinna być jednorodna
- po nałożeniu każdej, 10 - 20 cm warstwy śruty należy masę dokładnie ugnieść
- pryzmę szybko i szczelnie okryć warstwą czarnej folii, a następnie dokładnie obciążyć.

Cały proces zakiszania trwa 6 - 8 tygodni, po tym okresie możemy już stosować kiszonkę w żywieniu.

Przy sporządzaniu kiszonki z niepełnowartościowego surowca, lub gdy występują nieprawidłowe warunki do przebiegu fermentacji, można stosować odpowiednie kon-

serwanty o nazwie: Sanosil, Cornsil, Kemisile, Polmasil i rolniczy kwas mlekowy. Konserwanty stosuje się przy użyciu dozowników mechanicznych lub rozsypując je ręcznie w ilości zalecanej przez producenta.

Wartość pokarmowa 1 kilograma kiszonki z odkoszułkowanych kolb kukurydzy wynosi: 104 g białka ogólnego, 42 g tłuszczu i 89 g włókna surowego. Zawiera też więcej lizyny, metioniny z cystyną i energii niż kiszonka sporządzona z kolb w okrywie liściowej.

Kiszonkę tą można stosować w żywieniu wszystkich grup technologicznych trzody chlewnej. Nie zaleca się jej stosowania w żywieniu prosiąt, gdyż występuje ryzyko zakażenia zwierząt niepożądanymi bakteriami, powodującymi biegunki. Kiszonka z kolb kukurydzy zawiera zbyt mało białka, dlatego niezbędne jest łączenie jej w dawce z koncentratem wysokobiałkowym. Ilość skarmianej kiszonki zależy od wieku zwierząt i masy ciała. Orientacyjne dawki pokarmowe z udziałem kiszonki z kolb kukurydzy (w kg na dzień) przedstawia tabela:

Grupa zwierząt	kiszonka	koncentrat białkowy	śruta jęczmienna
Warchlaki 12 - 14 tygodni	0,3 - 0,5	0,27	1,10
Tuczniki 30 - 70 kg	0,6 - 1,5	0,5	-
Tuczniki 70 - 110 kg	2,2 - 2,5	0,5	-
Lochy niskoprosne	3,3	0,4	-
Lochy wysokoprosne	4,0	0,4	-
Lochy karmiące 2 - 10 dzień	2,6 - 8,4	0,4 - 0,9	-
Lochy karmiące 11 - 35 dzień	10,6	1,0	-
Lochy karmiące 27 - 39 dzień	7,0	0,8	-

serwanty. Są to:

- preparaty kwasu mlekowego lub mrówkowego, obniżające odczyn kiszonki i ułatwiające rozwój bakterii fermentacji mlekowej,
- związki kwasu benzoowego, działające konserwująco,
- antybiotyki, hamujące rozwój bakterii fermentacji masłowej i octowej.

Aby dokładnie ustalić dzienną dawkę pokarmową dla poszczególnych grup trzody chlewnej należałoby przeprowadzić analizę zawartości składników pokarmowych, a następnie zbilansować ilość kiszonki z odpowiednim koncentratem. ■

Czesława Mirczewska

Intensywna produkcja zwierząt wymaga stosowania prawidłowego żywienia. Dotyczy to nie tylko prawidłowego zbilansowania dawek pokarmowych pod względem białka i energii ale zapewnienie optymalnego poziomu minerałów i witamin.

Ważne mało znane witaminy

Chcąc uzyskać efektywne wyniki produkcji takie jak: wysoka wydajność krów, skrócenie okresu skutecznego zacielenia, prawidłowego odchovu cieląt do dalszej produkcji, poprawę rozrodczości knurów czy lepszą plenność loch oraz wzrost mięsności tuczników należy zwrócić uwagę na poziom niektórych witamin.

Do jednej z ważnych witamin w żywieniu zwierząt należy wit. E która jest niezbędna do prawidłowego funkcjonowania układu nerwowego, naczyniowego, kostnego, serca, wzrostu rozrodczości, regulacji pracy hormonów. Objawy niedoboru to zwyrodnienia mięśni, stawów, uszkodzenia serca i wątroby a w szczególności zaburzenia płodności (zamieranie płodów i poronienia).

Drugą mniej znaną witaminą jest niacyna - kwas nikotynowy biorący udział w przemianie białek, tłuszczu, węglowodanów oraz prawidłowym funkcjonowaniu skóry, błon śluzowych przewodu pokarmowego i układu nerwowego. Objawy niedoboru to utrata apetytu, zmiany skórne, biegunki stany zapalne błon śluzowych przewodu pokarmowego, zmniejszeniem mleczności krów. Szczególny niedobór może wystąpić przy jednostronnym żywieniu kukurydzą.

W żywieniu przeżuwaczy dużą rolę odgrywa wit H - biotyna, któ-

ra bierze udział w przemianie metabolicznej kwasów tłuszczowych, białek. Wpływa na poprawę rozwoju skóry, racic, wydajności mlecznej. Objawy niedoboru to pogorszenie wykorzystania paszy, stany zapalne skóry, zaburzenia płodności, osłabienie wzrostu. Inną znaną a nie docenioną witaminą w żywieniu zwierząt szczególnie trzody chlewnej jest wit. C. Bierze udział w prawi-

Posiada istotny wpływ na płodność, działanie systemu immunologicznego, podnosi odporność młodych zwierząt na infekcję. Objawy niedoboru: cicha ruja, opóźnienia owulacji, obniżenie płodności, obumieranie zarodków, wczesne poronienia, zmniejszenie odporności na choroby.

Zalecane dawki w/w witamin dla poszczególnych zwierząt.

Trzoda chlewna	zawartość w mg / 1 kg paszy treściwej				Beta-Karoten
	Wit.E	Niacyna	Biotyna	Wit C	
Prestarter do 10 kg	100	50	0,30	150	100
Starter 10-20 kg	100	40	0,20	150	
Grower 20-50 kg	60	30	0,20		
Finisz 50 kg do uboju	150	30	0,20		
Lochy, Knury	80	40	0,40	300 500 (a)	300(b)

dłowej budowie i funkcjonowaniu tkanek kostnych, wchłanianiu żelaza w żołądku i dwunastnicy, układzie hormonalnym, podnosi odporność organizmu, polepsza płodność. Objawy niedoboru to zaburzenia wzrostu i płodności, podatność na infekcję i stres.

W ostatnim okresie ze względu na intensywność żywienia a w szczególności w okresie zimowym dużą rolę odgrywa Prowitamina A - Beta Karoten.

a - zalecany poziom przed 21 dniem porodu do 30 po porodzie

b - zalecany poziom na 10 dni przed porodem do zacielenia

c - zalecany poziom od 5 do 10 tygodnia laktacji dla utrzymania zdrowego wymienia

d - zalecany poziom od 15 dni przed porodem do 30 dnia po porodzie w celu zapobieżeniu ketozie. ■

Jerzy Bajda
PZDR Radzyń Podlaski

Wydawca: Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lublinie Oddział w Grabanowie

DYREKTOR WODR w Lublinie zs. w Końskowoli: mgr inż. Andrzej Ryl

Z-ca Dyrektora ds. Oddziału w Grabanowie inż. Arkadiusz Szymoniuk

Adres Redakcji: WODR Oddział Grabanów 21-500 Biała Podlaska,

tel. (0 83) 343 37 92, fax 343 81 98, e-mail gazeta@cyber.pl

Red. nacz. Marek Lewandowski. Skład komputerowy: Andrzej Mazur. Druk: Ireneusz Wagner.

Korekta: Czesława Mirczewska, Wanda Zajac. Zam. 12/01 nakł. 1100 egz.

Adresy i telefony Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego: **Biała Podlaska** ul. Żeromskiego 3 tel/fax 343 32 34, **Łuków** ul. Czerwonego Krzyża 4 tel/fax (0 25) 798 39 58, **Parczew** ul. Piwonia 50 tel/fax 354 24 74, **Radzyń Podlaski** ul. Dąbrowskiego 9 tel/fax 352 84 06, **Wisznice** ul. Warszawska 13 tel/fax 378 22 49

OFERUJEMY:

- Zestawy rozdrabniająco-mieszające:
 - Śrutownik ssąco-tłoczący i mieszalnik 1 tona - wydajność 1t/h
cena urządzenia zawiera transport,
 - Silosy zbożowe BIN o pojemności od 10 do 500 ton,
 - Przenośniki ślimakowe,- Suszarnie podłogowe,
 - Przenośniki pneumatyczne (dmuchawy) do ziarna,
 - Autokarmniki dla trzody chlewnej.

Zapraszamy

Autoryzowany Dystrybutor BIN Agro - INSTAL Adam Kulik
Bazanów Nowy 75
08-500 Ryki, woj. Lublin

WESTFALIA

*Autoryzowany dealer firmy
Westfalia Landtechnik Polen Sp. z o.o.*

P.P.H.U. „MLEKO-SYSTEM”

Radosław Kozak

ul. Składnicowa 8

21-200 Parczew

tel. (083) 355 13 09, fax. (083) 355 13 08

- Sprzedaż i montaż urządzeń udojowych i schładzających
 - Sprzedaż oryginalnych części zamiennych
 - Sprzedaż środków higieny doju
 - Atestacje urządzeń udojowych
 - Całodobowy serwis

REKLAMA

OFERUJEMY:

Zestawy rozdrabniająco-mieszające:

- Śrutownik ssąco-tłoczący i mieszalnik 1 tona - wydajność 1t/h cena urządzenia zawiera transport,
- Silosy zbożowe BIN o pojemności od 10 do 500 ton,
- Przenośniki pneumatyczne (dmuchawy) do ziarna,
- Przenośniki ślimakowe,- Suszarnie podłogowe,
- Autokarmniki dla trzody chlewnej.

Zapraszamy

Autoryzowany Dystrybutor BIN Agro - INSTAL

Adam Kulik Bazanów Nowy 75

WESTFALIA

Autoryzowany dealer firmy

Westfalia Landtechnik Polen Sp. z o.o

P.P.H.U. „MLEKO-SYSTEM”

Radosław Kozak

ul. Składnicowa 8

21-200 Parczew

tel. (083) 355 13 09, fax. (083) 355 13 08

- Sprzedaż i montaż urządzeń udojowych i schładzających
 - Sprzedaż oryginalnych części zamiennych
 - Sprzedaż środków higieny doju
 - Atestacje urządzeń udojowych
 - Całodobowy serwis